

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Український Народний Союз, видавець „Свободи“, святкує своє 125-річчя

Рік 126, ЧИСЛО 48, П'ЯТНИЦЯ, 29 ЛИСТОПАДА 2019 РОКУ

1893

Vol. 126, No. 48, FRIDAY, NOVEMBER 29, 2019

\$2.00

В Україні вшанували пам'ять жертв Голодомору

КИЇВ. – У столиці 23 листопада під час всеукраїнської акції „Запали свічку“ в пам'ять загиблих від Голодомору 1932-1933 років понад 100 киян запалили свічки на Михайлівській площі і біля Меморіального знаку в пам'ять жертв Голодоморів. На вшанування приходили родинами, були громадські активісти й ветерани бойових дій на сході. Поминальну молитву відслужили священники Православної Церкви України, духовенство Михайлівського золотоверхого монастиря.

Раніше в Києві на території Національного музею Голодомору-геноциду відбувся Молебень з участю представників різних релігій у пам'ять про загиблих у ті часи. Біля Меморіалу пам'яті жертв Голодомору зібралися сотні людей, щоб вшанувати пам'ять загиблих.

Серед присутніх були люди, чії родини постраждали від Голодомору 1932-1933 роках, а також очевидці тих подій. Були Прем'єр-

Під час вшанування у Києві жертв Голодомору-геноциду в Україні 1932-1933 років. (Фото: Сергій Нужненко, Радіо Свобода)

Предстоятелі Церков у Києві під час вшанування жертв Голодомору-геноциду. (Фото: УНІАН)

міністер Олексій Гончарук, голова Верховної Ради Дмитро Разумков та інші представники української влади й чужоземні представники.

Президент України Володимир Зеленський з дружиною Оленою запалили свічки пам'яті. В. Зеленський виступив із промовою з нагоди роковин. Він відніс Голодомор до злочинів, які доводять, що жорстокість та цинічність не мають меж.

„Існує маса досліджень, відкрито багато архівних документів, про це написано десятки книжок і знято не один фільм. Проте величезна кількість фактів та доказів все одно не дає ні розуму, ні серцю відповіді на просте питання: „За що?“. Як взагалі може з'явитися думка знищити цілий народ? Як можна забрати в людей

останню крихту хліба, а з нею – останню крихту надії? Надії, що ти або хоча б твої діти доживуть до наступного ранку?“ – сказав він. В. Зеленський оголосив загальнонаціональну хвилину мовчання.

Біля Посольства Росії в Києві з нагоди Дня пам'яті жертв Голодомору зібралися активісти, які обклеїли паркан біля дипломатичної установи плякатами з написом „Голодомор 1932-1933. Пам'ятаємо. Помстимось“.

Акцію організували представники Об'єднання добровольців і Всесвітнього руху патріотів України. Мета акції – нагадати про відповідальність за Голодомор Радянського Союзу, право-

(Закінчення на стор. 3)

Росія пограбувала українські кораблі

В'ячеслав Шрамович,
BBC

ОЧАКІВ. – Катери „Бердянськ“ і „Нікополь“ та буксир „Яни Капу“ 20 листопада повернулися до Військово-морських сил (ВМС) України після майже року російського полону в анексованому Криму. І через пів року після того, як Росія мала б їх передати за рішенням Міжнародного трибуналу ООН з морського права.

Про те, що повернення кораблів – „не акт доброї волі“, а виконання рішення міжнародного трибуналу, заявив Міністер оборони України Андрій Загороднюк.

Кораблі повернулися без боеприпасів, документів та особис-

тої зброї моряків, рацій (потужних американських систем „Harris“) й невідомо у якому технічному стані – від Керчі вони йшли на буксирі зі швидкістю близько 12 кілометрів за годину.

Адвокат українських моряків Микола Полозов стверджує, що кораблі залишилися взагалі без електроніки, що означає – без навігаційних систем та електронних компонентів бойових модулів, без яких їх не можна використовувати.

„21 листопада у Газі почався розгляд справи по суті, то Росія хоче продемонструвати, що вона виконала припис Міжнародного морського

(Закінчення на стор. 5)

Президент України Володимир Зеленський під час огляду повернутих кораблів. (Фото: Прес-служба Президента України)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Вели мову про візи

КИЇВ. – 21 листопада 2019 року Міністер закордонних справ України Вадим Пристайко прийняв Посла Аргентинської Республіки в Україні Елену Мікусінську. Вони обговорили широке коло питань українсько-аргентинських відносин. Того ж дня було підписано протокол про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Аргентини про скасування віз, яким передбачається взаємне збільшення строку безвізового перебування громадян України та Аргентини удвічі (з 90 днів протягом року до 90 днів протягом 180 днів). (МЗС України)

■ „Укроборонпром“ продаватиме підприємства

КИЇВ. – Новий генеральний директор українського державного оборонного концерну „Укроборонпром“ Айварас Абромавичус був призначений на цю посаду в серпні. Концерн об'єднує 137 підприємств. Але в структурі концерну є підприємства, які не працюють ще з 1990-их років. А. Абромавичус розповів 25 листопада, що 21 підприємство розташоване на тимчасово окупованих територіях, решта 46 підприємств – збиткові. 43 підприємства мають заборгованість із зарплатні в розмірі 1.1 млрд. грн. Протягом найближчих місяців концерн передасть значну кількість підприємств у Фонд державного майна. Це будуть підприємства „Укроборонпрому“, які не виробляють нічого, що пов'язане з оборонною промисловістю, або нічого вже взагалі не виробляють. (Радіо Свобода)

■ Україна та США мають спільну стратегію

КИЇВ. – 21-22 листопада відбулось засідання Українсько-американської робочої групи з питань нерозповсюдження та експортної контролю. Заступник Міністра закордонних справ України Єгор Божок, відкриваючи основну частину засідання, підкреслив стратегічний характер українсько-американських відносин. Сторони детально обговорили питання багатостороннього режимів нерозповсюдження, контролі над озброєннями та експортної контролю, посилення безпекового сектора України в умовах триваючої збройної агресії Росії. Американська сторона підтвердила підтримку суверенітету та територіальної цілісності України. 22 листопада делегації відвідали зону відчуження для обговорення питань, пов'язаних із протидією контрабанді ядерних та радіоактивних матеріалів, а також проєктів, які фінансуються Департаментом енергетики США. (МЗС України)

■ Прогрес у переговорах з МВФ

КИЇВ. – Міністерство фінансів України 23 листопада підтвердило прогрес і узгодження багатьох параметрів майбутньої програми з Міжнародним Валютним Фондом (МВФ). Про це повідомила Міністер фінансів Оксана Маркарова. У представництві МВФ в Україні поінформували, що дискусії щодо нової програми МВФ, місяця якого відвідала Україну 14-22 листопада, триватимуть наступними тижнями. МВФ готує для України програму розширеного фінансування, розраховану на три роки. Перший транш нової програми може надійти до кінця цього року. Національний банк очікує, що він становитиме близько 2 млрд. дол. („Укрінформ“)

■ Три авіопригоди за три дні

Львів. – 23 листопада через складні метеорологічні умови на летовищі Львова сталась аварія з літаком компанії „Міжнародні авіолінії України“, який мав летіти до Києва. Під час розвороту літак викотився за межі злітної смуги. Постраждалих немає. 21 листопада на летовищі Одеси при злеті лопнуло одне з колес переднього шасі (за іншими даними – зламалася стійка шасі) турецького літака, який виконував рейс Одеса-Дубай. За кілька годин там же здійснив жорстке приземлення авіокомпанії „Turkish Airlines“, котрий прямував зі Стамбула до Одеси, після торкання смуги у нього відламалося переднє шасі. 136 пасажирів евакуювали. (BBC)

30 років від падіння Берлінського муру: які наслідки події для Європи та України

Український Кризовий Медіа-Центр

КИЇВ. – У листопаді виповнилося 30 років від падіння Берлінського муру – події, що символізувала завершення „холодної війни“ і початок демократизації країн Центрально-Східної Європи. Фонд „Демократичні ініціативи“ ім. Ілька Кучеріва організував експертне опитування щодо історичних наслідків цієї події.

„Якщо Україна є Європою, тоді історія Європи є водночас історією України. І події які започаткували падіння соціалістичної системи, кінець панування СРСР над Східною Європою це дуже важлива подія. Для нас це нагода поговорити про те, наскільки Україна готова до Європейської інтеграції, і наскільки Європа готова до того, щоб допомогти Україні у цьому процесі“, – зазначила Ірина Бекешкіна, директор Фонду „Демократичні ініціативи“ ім. Ілька Кучеріва, старший науковий співробітник Інституту соціології Національної Академії Наук України, 6 листопада на презентації результатів опитування в Українському Кризовому Медіа-Центрі.

Запитання, які поставили учасникам опитування – наскільки падіння Берлінського муру вплинуло на майбутнє Європи та України, яким може бути майбутнє Європейського проєкту і чи стане Україна його частиною. В опитуванні взяли участь 26 експертів у сфері міжнародних відносин.

Усі експерти одноставно оцінили падіння Берлінського муру як позитивну історичну подію, головними наслідками якої стало завершення „Холодної війни“, послаблення геополітичного впливу СРСР. Падіння Берлінського муру стало поштовхом до демократизації країн Центрально-Східної Європи (ЦСЕ) та їхнього майбутнього членства в Європейському Союзі та НАТО. Хоча у короткостроковій перспективі Західна Німеччина внаслідок об'єднання з менш економічно розвинутою Східною Німеччиною послабилася, у підсумку Німеччина стала однією з найпотужніших держав Європейського Союзу. Відлунням події стали також війни на Балканах та на території колишніх республік СРСР внаслідок дезінтеграційних процесів.

„Якщо говорити про наслідки цієї події для України та Європи, вони насправді переплетені: для України це знаменувало крах Радянського Союзу і отримання незалежності, а крах комуністичних режимів у ЦСЕ відкрив шлях до об'єднання Європи і для подальшої інтеграції цих країн до ЕС. 2004 року відбулося найбільше розширення ЕС. Шість із дев'ять країн які приєдналися – колишні члени соцтабору“, – зазначає Сергій Шаповалов, аналітик Фонду „Демократичні ініціативи“.

Експерти зазначають, що падіння Берлінського муру опосередковано створило підвалини для подальшої євроінтеграції України: у зв'язку з тим, що Україна географічно „наблизилася“ до Європи, почали змінюватися погляди громадян, які раніше визначалися умовами „Холодної війни“: на зміну ворожості, поширилися погляди на західні країни як партнерів. Водночас, на їхню думку, Україна не повною мірою використала можливості, якими більш вдало скористалися країни ЦСЕ та стали членам ЕС та НАТО.

Щодо майбутнього Європейського проєкту думки респондентів розділилися. Деяко переважає думка, про те, що через декілька десятиріч ЕС стане більш роз'єднаним, деякі країни можуть вийти із нього. Інша частина опитаних вважають, що інтеграційні процеси у ЕС поглиблюватимуться і до союзу увійдуть всі або майже всі європейські держави.

„Щодо європейського майбутнього України – є майже одноставні думки про те, що у середньостроковій перспективі, можливо, 30 років, Україна може стати членом ЕС“, – зазначає С. Шаповалов.

На думку опитаних експертів, найкращим стимулом до реформ в Україні з боку ЕС буде надання перспективи членства. Близько 50 відс.

вважають, що країни Європи мають продовжувати тиск на українську владу у питаннях реформ, на які бракує політичної волі. Також – продовжувати підтримку українського громадянського суспільства та вживати спільних дій для протидії загрози з боку Росії.

Андреас Умланд, старший науковий співробітник Інституту Євро-Атлантичного співробітництва, доцент катедри політології Національного університету „Києво-Могилянська академія“:

Андреас Умланд (Фото: УКМЦ)

„Я виріс у Східному Берліні, але у дні падіння муру був у Ляйпцигу. Це було дуже несподівано, без будь-якого підготовчого процесу й обговорення, і коли я вперше про це почув, спершу не вірив, що це правда. Східна Німеччина, Німецька Демократична Республіка, була, мабуть, найменш реформаторська країна у східному блоці, у стані глибокої соціальної, політичної, економічної кризи. У керівництві були аж ніяк не реформатори, але, схоже, вони вирішили так покласти цьому край. Менш як за рік Німеччина об'єдналася.“

Зараз ми розуміємо позитивні наслідки цієї події, але тоді ми були розгублені і не знали, чого чекати далі. Мені згадувалися події на площі Тяньаньмень у Пекіні. Зараз ми вже розуміємо, що могли більш активно проявити свою позицію у подіях, що це був важливий історичний момент, але на початку ти не знаєш, чим це закінчиться“.

Олег Рибачук, голова громадської організації „Центр UA“, віце-прем'єр-міністр України з питань Європейської інтеграції у 2005 році:

Олег Рибачук

„На міжнародних зустрічах я нерідко чую, що „Україна – країна, яка дає нам усім надію“. Збоку те що відбувається у нас, виглядає більш обнадійливо, ніж зсередини. У нашого молодого покоління значно більш проєвропейські погляди, ніж у багатьох громадян Старої Європи, ми зараз відстоюємо базові речі, на яких створювався ЕС, і те що у нас відбувається, є надією для Старої Європи, бо у них“

(Закінчення на стор. 4)

У світі пам'ятають про трагедію України

У багатьох країнах світу вшанували жертв Голодомору в Україні. Нижче вміщено повідомлення „Укрінформу“ про жалобні заходи в пам'ять про трагедію України.

США

У центрі Вашингтону 23 листопада запалили свічки пам'яті про мільйони жертв Голодомору біля Меморіалу жертвам Голодомору-геноциду. Українські й американські громадяни, дипломати, представники духовенства, політики й журналісти прийшли до монумента, аби помолитися й згадати про страшну трагедію.

„Голодомор став не тільки трагедією для України, але й для всього світу. Це згадка про те, що такого не повинно ніколи й ніде повторитися знову“, – зазначив настоятель Українського православно-католицького собору св. Андрія о. Володимир Стеляк, який відслужив Панахиду, згадавши разом з усіма жалобні сторінки історії України.

Представник Державного департаменту, заступник помічника Державного секретаря США Джордж Кент, який також прийшов на пам'ятну церемонію, зауважив, що пам'ять про ці події важлива й для американського народу. „Саме тому ми маємо меморіал в пам'ять про цю трагедію в центрі Вашингтону, де майже нереально отримати дозвіл на будівництво

будь-яких інших монументів. І це можливість для американців побачити, дізнатися й ушанувати життя людей, які загинули внаслідок Голодомору“, – зауважив він.

Тимчасовий повірений у справах України в США Андрій Яневський, який нині очолює Посольство України, висловив вдячність за позицію американської адміністрації щодо Голодомору-геноциду й підтримки України.

23 листопада Речниця Державного департаменту США Морган Ортегус у заяві до 86-ї річниці Голодомору назвала цю трагедією однією з найбільших у ХХ ст. При цьому у США наголосили, що зараз Україна знову зазнала атаки Росії через захоплення Криму та агресію на сході України.

„Радянському Союзові не вдалось зламати дух українського народу. І тепер Україна знову зазнала нападу. Окупація Криму Росією та тривала агресія на сході України призвели до 13 тисяч смертей. Москва намагається маніпулювати та нищити прагнення народу України“, – йдеться у заяві.

(Закінчення на стор. 12)

Запалили свічки пам'яті біля Меморіалу жертвам Голодомору-геноциду у Вашингтоні. (Фото: Ярослав Довгопол, „Укрінформ“)

Нагородили за правду про Голодомор

КИЇВ. – Президент України Володимир Зеленський 22 листопада нагородив орденом Княгині Ольги III ступеня польську режисерку Агнешку Голланд, яка зняла фільм про Голодомор „Ціна правди“. Стрічка про британського журналіста Гарета Джонса, який першим розповів світові правду про Голодомор, але йому не повірили, вийде у прокат 28 листопада.

Цим же орденом за вагомий внесок у вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні, нагородили Діану Варнайте – радницю канцелярії уряду Литви.

Також орденом відзначили Енн Епелблом – історика, журналістку газети „The Washington Post“, авторку книги „Червоний голод. Війна Сталіна проти України“.

Хрестом Івана Мазепи нагородили Леоніда Трегубу – голову Асоціації прибалтійських українців міста Клайпеда.

Польська режисерка Агнешка Голланд. (Фото: „Укрінформ“)

В Україні вшанували...

(Закінчення зі стор. 1)

наступницею якого вважає себе сучасна Росія.

Вшанування жертв Голодомору-геноциду відбулося в містах і селах України. У Дніпрі провели віче біля хреста, встановленого на місці пам'ятника радянському діячеві Григорієві Петровському.

У Львові вшанували жертв Голодомору молитвою, запаленням свічок, а студенти Укра-

їнської академії лідерства зварили зупу, яку могли собі дозволити українці у час Великого голоду. Панахида за загиблими з участю представників різних релігійних конфесій відбулась біля пам'ятника Тарасові Шевченкові.

У Запоріжжі відбулося вшанування пам'яті дітей, які загинули в будинку немовляти, де у роки Голодомору померли майже 800 дітей.

У окупованому Симферополі, в катедральному соборі свв. Володимира й Ольги парафіяни Православної Церкви України провели Панахиду за загиблими під час Голодомору.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Оприлюднили документи про Україну

ВАШІНГТОН. – 24 листопада Державний департамент США оприлюднив майже 100 сторінок документів, які стосуються відносин з Україною, у відповідь на позов наглядової групи „American Oversight“. Як сказано в поясненні до оприлюднених матеріалів, серед них – електронні листи, що підтверджують численні контакти у травні 2019 року Державного секретаря Майка Помпео та адвоката Дональда Трампа Руді Джуліяні. „Майк Помпео відмовився надавати цю інформацію Конгресові, бо це письмові докази того, що Джуліяні звертався до Державного секретаря, аби сприяти брудній кампанії проти Посла США Марі Йованович“, – зазначив у поясненні виконавчий директор „American Oversight“ Остін Еверс. У наглядовій групі зазначають, що це лише перша частина документів і „в адміністрації немає жодних юридичних підстав, аби приховувати їх від Конгресу“. Серед документів – лист шести колишніх послів США в Україні, зокрема й Біла Тейлора, до Державного департаменту, у якому висловлюється стурбованість з приводу атак на М. Йованович. („Укрінформ“)

■ Про фотографії для документів

КИЇВ. – Міністерство внутрішніх справ та міграційна служба розробили спеціальні вимоги до фотографій облич на посвідчення особи, які дозволять фотографуватись у різноманітних головних уборах. Мова йде про пашпорти громадян України, закордонні пашпорти, довідки на постійне чи тимчасове проживання, а також посвідчення біженця. Переважно дозвіл на фотографування в головних уборах стосуватиметься представників релігійних течій, яким переконання не дозволяють привселюдно їх знімати. Також допускається фотографування в головних уборах та штучних предметах на голові, шиї чи плечах за рекомендацією від лікаря. На фотографіях можна мати прикраси, але не можна фотографуватись з навушниками. Виняток становить слуховий апарат з довідкою від лікаря. Дозволяється фотографуватись у повсякденних окулярах, але не у сонцезахисних. Заборонено бути у лінзах, які змінюють колір очей. Мати на фотографіях тимчасові малюнки або наліпки не можна, а от з постійним татуванням фотографуватись дозволяється. (BBC)

■ Чого хочуть українці від Зеленського?

КИЇВ. – Фонд „Демократичні ініціативи“ ім. Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології провели опитування 4-19 листопада серед 2,041 респондента в усіх регіонах України, крім анексованого Криму та непідконтрольних українській владі районів Донбасу. Загалом, 62 відс. українців позитивно оцінюють перші кроки Президента Володимира Зеленського, 24 відс. – негативно. Переважно українці підтримують ініціативи президента щодо врегулювання на Донбасі. Відведення українських військових від лінії розмежування підтримали 59 відс. респондентів, 26 відс. виступили проти. Відновлення історичного діалогу з Польщею підтримали 61 відс. українців, 10 відс. поставилися до цього негативно. Українці хочуть припинення вогню на Донбасі – 74 відс. опитаних, зростання пенсій та пенсій – 51 відс., зниження комунальних тарифів – 37 відс., покарання посадовців-корупціонерів – 35 відс., зменшення впливу олігархів на політику – 28 відс. (BBC)

■ Натовп напав на лікарку

КАЛУШ, Івано-Франківська область. – 21 листопада у місті сталася аварія – авто збило жінку. На місце приїхала швидка допомога, яка констатувала смерть жінки. Обурений натовп почав лаяти медиків. „П'яний натовп при повній бездіяльності поліції, можливо з підтримкою поліції, практично лінчував лікарку. За що? За те що вчасно приїхала? За те, що не вміє воскрешати померлих?“ – написав завідувач диспетчерської служби медичної допомоги Роман Портюк. (Радіо Свобода)

АМЕРИКА І СВІТ

■ США змінили ставлення до поселень

ВАШІНГТОН. – Державний секретар США Майк Помпео оголосив, що США змінили свою настанову до ізраїльських поселень на окупованому Західному Березі ріки Йордану. Виступаючи перед репортерами 18 листопада, М. Помпео сказав, що евентуальний статус цієї території має бути вирішений переговорами між палестинцями та ізраїльтянами. Приблизно 600 тис. євреїв проживають на 140 поселеннях від часу ізраїльської окупації Західного Берега та Східного Єрусалиму у війні з 1967 року. Палестинці вже довгими роками закликають до знесення цих поселень, бо вони знаходяться на землі, яка має стати основою майбутньої палестинської держави. У 1978 році адміністрація Джими Картера прийшла до висновку, що встановлення цих поселень суперечить міжнародному праву. Але у 1981 році адміністрація Рональда Рейгана прийшла до іншого висновку, кажучи, що ці поселення є „нелегітимні”, але не „нелегальні”. При кінці 2016 року, під час адміністрації Барака Обами, США вперше не наклали вето на резолюцію ООН, яка закликала покласти кінець нелегальним ізраїльським поселенням. М. Помпео тепер ствердив, що США прийшли до висновку, що „встановлення ізраїльських цивільних поселень само в собі не перешкоджає міжнародному праву”. („BBC”)

■ Гонг-Конг проголосував за демократію

ГОНГ-КОНГ. – Мешканці Гонг-Конгу великою більшістю проголосували 24 листопада за демократичних кандидатів у виборах до місцевих окружних рад. Це було приголомшливе відречення місцевої влади, яку підпирає Пекін, після кількох місяців бурхливих заворушень в обороні демократії. Продемократичні кандидати виграли 85 відс. із 452 місць на виборах. На останніх виборах, які відбулися в 2015 році, демократичні кандидати отримали 25 відс. голосів. Рекордово високе число виборців – 2.94 млн. осіб (71 відс.) – голосувало; це було вдвічі більше від останніх виборів. Наставник Гонг-Конгу Кері Лам сказала 25 листопада, що уряд вважає висліди виборів. Міністер закордонних справ Китаю Ванг Ї сказав репортерам в Японії, де він перебував, що вибори не міняють факту, що Гонг-Конг є частиною Китаю. Пекін неодноразово обвинувачував США та Об'єднане Королівство Великої Британії у втручаннях у гонгконгські справи, а 25 листопада Заступник міністра закордонних справ Китаю Жєнґ Зєґванґ викликав Посла США Тері Бренстеда, щоб висловити „сильну опозицію” до законопроекту, який пройшов майже одностайно в Конгресі США і який підтримує рух за демократію в Гонг-Конгу. („Bloomberg News”)

■ Світ мовчить про китайські табори

ГАЛІФАКС, Нова Шотландія. – Новопризначений дорадник президента США з національної безпеки Роберт О'Браєн скритикував мовчанку решти світу на інтернування Китаєм понад 1 млн. уйгурів та інших тюркомовних меншин в концтаборах для „перевиховання”. Р. О'Браєн провів інтерв'ю і зустріч з журналістами 23 листопада на Галіфакському Форумі міжнародної безпеки. Він сказав, що світ мовчить, тому що Китай є глобальною економічною потугою. Р. О'Браєн висловив здивування на мовчанку ісламських країн. Він також висловив сумнів, чи міжнародні провідники відважаться виступити проти Китаю якщо він намагатиметься брутально задусити протести за демократію в Гонг-Конгу, так як вчинив з протестами в Пекіні на Майдані Тіянанмен в 1989 році. На запит, яка була б реакція США в такому випадку, Р. О'Браєн відповів: „Я не хочу входити в деталі про те, що США зможуть чи не зможуть зробити. Але велика частина світу і багато наших союзників та багато країн представлених на цій конференції були готові забути за Майдан Тіянанмен і жваво займаються бізнесом з Китаєм”. Дорадник президента сказав, що торговельна угода США з Китаєм може бути ще досягнена до кінця цього року, але підкреслив, що США не погодяться на некорисну угоду й не ігноруватимуть подій в Гонг-Конгу, де проживають понад 100 тис. американців і 100 тис. канадців. („Associated Press”)

Адвокатка Закревська оголосила голодування до відновлення слідства у справах Майдану

Радіо Свобода

Адвокатка Євгенія Закревська оголосила голодування через нерозглянуту депутатами Верховної Ради поправку, яка б дозволила слідчим у справах Майдану перейти в Державне бюро розслідувань (ДБР) і поновити розслідування цих справ. Є. Закревська зробила цю заяву 21 листопада в етері програми „Право на владу” на телеканалі „1+1”.

„Зараз, з сьогоднішнього дня, коли зупинилося це розслідування. З цього дня я не буду їсти до того моменту, поки не приймуть цю поправку, не створять це управління і не переведуть туди цих слідчих”, – сказала Є. Закревська.

Депутатка з владної фракції Ірина Верещук наголосила, що розгляд цієї поправки запланований на 5 грудня.

Йдеться про поправку, яка б дозволила перейти до ДБР без конкурсу або за спрощеною процедурою слідчих Генеральної прокуратури, які розслідували справи Майдану.

З 21 листопада Генеральна прокуратура втратила функції досудового розслідування та передала розслідувані провадження в інші відомства – ДБР, СБУ, поліцію. Серед цих проваджень і справи Майдану.

Президент України Володимир Зеленський 21 листопада заявив про необхідність результатів розслідування злочинів проти учасників Революції Гідності. Спількуючись із членами родин Героїв Небесної сотні та учасниками Євромайдану, президент підтвердив, що розслідування

справ Майдану продовжиться.

Низка українських правозахисних організацій 25 листопада виступила з акцією на підтримку Є. Закревської. У соціальних мережах правозахисники і адвокати запустили соціальну ініціативу #plate_for_zhenya, щоб привернути увагу до справи, через яку їхня колега голодує вже п'яту добу.

Також кілька організацій адресували президентові, парламентаріям та урядові вже не перше відкрите звернення з вимогою недопущення розвалу справ Майдану. Його підписантами стали благодійний фонд „Восток-SOS”, „Освітній дім прав людини в Чернігові”, „Адвокатська дорадча група”, ініціатива „Хто замовив Катю Гандзюк?”, правозахисний центр „Дія” та „ZMINA. Центр прав людини”.

„Ми впевнені, що покаже ігнорування суспільного запиту на встановлення справедливості у справах Майдану та покривання злочинців чинною українською владою може різко дестабілізувати ситуацію в країні. Ми висловлюємо солідарність з адвокаткою Євгенією Закревською, яка оголосила голодування на знак протесту проти спроб розвалити справи Майдану”, – йдеться у зверненні.

Copyright © 2019 RFE/RL, Inc. Передруковується з дозволу Radio Вільна Європа/Радіо Свобода (<https://www.radiosvoboda.org/a/news-zakrevskagoloduvannya-spravy-majdanu/30285858.html>; <https://www.radiosvoboda.org/a/news-zakrevskamaidan-goloduvannia-pidtrymka/30291245.html>).

30 років від падіння...

(Закінчення зі стор. 2)

зовсім інші тенденції. Зараз в Тюрингії ультраправі й ультраліві вперше після Другої світової війни виграють вибори, і це для наших партнерів величезний виклик, на який немає відповіді. При тому, скільки коштів і зусиль доклала Західна Німеччина, щоб змінити світогляд громадян Східної Німеччини після впливу радянської пропаганди. Це, до речі, до питання виборів на Донбасі, де останні п'ять років пропагандистська машина працювала не гірше, і продовжує працювати”.

Сергій Солодкий, перший заступник директора Центру „Нова Європа”, експерт із зовнішньої політики, міжнародних відносин та безпеки:

„Перший урок для України з цієї події – потрібно вміти чекати. Німеччина чекала свого об'єднання довго і дочекалася, залишившись ринковою країною і ставши членом НАТО.

Друге – не потрібно сподіватися, що наші інтереси і наші пляни буде підтримувати увесь світ. Німецький приклад продемонстрував, що далеко не всі лідери демократичного світу на той час підтримали ФРН [Федеративну Республіку Німеччина].

Третє: не потрібно бути надто оптимістичними і спрощено дивитися на міжнародно-політич-

Михайло Пашков (Фото: УКМЦ)

ні процеси. На початку 90-их років складалося оптимістичне враження, що етап демократизації вже неминучий і вороття не буде. Ми бачимо, що це не так, і країни, на які Захід зробив ставку, стали загрозою для усього світу – я кажу про Росію. Замість одного поваленого Берлінського муру, ми можемо побачити ще багато нових мурів, іноді метафоричних, іноді реальних”.

Михайло Пашков, співдиректор програм зовнішньої політики Центру Разумкова:

„Наведу один приклад, який чітко демонструє, наскільки Росія впливає. Влітку 2013 року Прем'єр Микола Азаров виступив з блискучою промовою про необхідність європейської інтеграції України. Згодом відбулися дві зустрічі Януковича з Путіним, 15 млрд. дол. дотацій – і вже на Вільнюському саміті пролунало протилежне. Зараз Росія не просто намагається зупинити європейську інтеграцію України – вона здійснює гібридну війну на теренах пострадянського простору і всієї Європи.

Завдання ч. 1 для української зовнішньої політики – заручитися підтримкою європейської спільноти у протистоянні з Російською Федерацією, утримати санкційний фронт. Це найважливіша підтримка, яку може надати Європа. Це також підтримка внутрішніх реформ в Україні. На мою думку, євроінтеграція, разом з євроатлантичною, є найважливішим інструментом протистояння російській експансії: це допоможе стати нам несхожими на Росію”.

Сергій Солодкий

Виставку присвятили прощанню з комуністичною імперією

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – 7 листопада відкрилася виставка „30 років Свободи: повернення до Європи“ про європейські демократичні революції кінця ХХ ст., яка експонуватиметься впродовж місяця на Михайлівській площі між Дипломатичною академією та пам'ятником княгині Ользі.

9-10 листопада 1989 року остаточно впав Берлінський мур, який був символом роз'єднаності Європи на два полярні табори, що виникла як наслідок поділу Європи на зони впливу після Другої світової війни. Виставка розповідає про особливості національно-демократичних революцій, які пережили у 1988-1991 роки Польща, Чехословаччина, Угорщина, Румунія, Югославія, Східна Німеччина, Болгарія, а також Литва, Латвія, Естонія, Грузія, Вірменія, Молдова, Білорусь та Україна.

На відкритті виступили заступник голови Українського інституту національної пам'яті Володимир Тилішак, голова Комітету Верховної Ради з питань інтеграції України до Європейського Союзу Іванна Климпуш-Цинцадзе, Посол Чехії Радек Матула, Посол Словаччини Марек Шафін, колишні дисиденти Богдан Горинь та Олесь Шевченко, керівник української редакції Радіо Свобода у 1989-1991 роках Богдан Нагайло.

Авторами вуличної виставки на Михайлівській площі є Любов Крупник, Віталій Бака, Юрій Перга та Анатолій Демешук. Над виставкою також працювали Ярослав Файзулін, Вікторія Яременко, Наталка Позняк-Хоменко та Ольга Савенко з Українського інституту національної пам'яті та Національного меморіального комплексу „Небесної Сотні“ – Музей Революції Гідності.

Складається виставка з 20 транспарентів, які детально розповідають про події, які відбувалися в той час у Центрально-Східній Європі. Кожен представляє окрему країну з колишньо-

Під час публічної дискусії в Інформаційно-виставковому центрі Майдану (зліва): Олег Бажан, Єрґуш Сівош та Павел Жачек.

Росія пограбувала...

(Закінчення зі стор. 1)

трибуналу про повернення моряків і кораблів”, – пояснив директор Інституту світової політики Євген Магда. Це свідчення того, що міжнародне право все-таки працює, хоча Росія це і заперечує. Росія не „передала“, а „змушена була повернути“ по-піратськи захоплені українські кораблі. Це потрібно постійно повторювати, адже точність формулювань має значення”.

Колишній Головний військовий прокурор Анатолій Матіос опублікував неофіційний звіт щодо стану трьох українських кораблів, які повернулися з анексованого Росією Криму. У ньому вказується, що з суден зникла не лише зброя та рації, а й предмети побуту, такі як унітази, ліхтарі та кухонна плита. З усіх трьох суден зникли радіостанції, зокрема американські радіостанції „Harris“ (по одній – короткохвильовій, та по дві ультракороткохвильових), а також радіостанції „Motorola“ та „ICOM“. На обох катерах відсутні станції космічного зв'язку „Iridium“ та радіолокаційні станції „Furuno“.

Також з „Нікополя“ зникли вогнегасники, ліхтарі, аварійний буй, надувний моторний човен,

Історик Ярослав Файзулін (праворуч) проводить екскурсію під час відкриття виставки для Іванни Климпуш-Цинцадзе, Посла Словаччини Марек Шафін. (Фото: Георгій Лук'янчук)

го „соціалістичного табору“, а також пострадянські країни. Три окремі транспаренти розповідають про шлях України до незалежності – від 1987 до 1991 року.

Виставка нагадує про тісну співпрацю, яка була в ті часи між демократичними силами різних країн: між польською „Солідарністю“, литовським „Саюдісом“ та Народним Рухом України. В експозиції використано унікальні історичні фото того періоду.

Виставка відкрила серію заходів до 30-річчя демократичних революцій. Зокрема, 13 листопада в Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка відбувся круглий стіл „30 років Свободи: різними шляхами до єдиної мети“, а на Хрещатику відкрилися фотовиставки „Оksamитова революція 1989 року“, яку представило Посольство Чеської Республіки, та „Дорогою до свободи“ від Міністерства закордонних і європейських справ Словацької Республіки.

Ще одним заходом 13 листопада стала публічна дискусія про наслідки тих революцій, яка відбулася в Інформаційно-виставковому центрі Майдану з участю Павела Жачека – історика, ініціатора створення та першого директора Інституту дослідження тоталітарних режимів та Архіву служб безпеки, депутата Парляменту Чеської Республіки, Єрґуша Сівоша – історика, директора Секретаріату голови Ради правління Інституту пам'яті народу (Словацька Республіка), Олега Бажана – старшого наукового співробітника відділу історії державного терору радянської доби Інституту історії Національної Академії Наук України, модератора заходу Євгена Шатілова – наукового співробітника Національного військово-історичного музею України. Учасники дискусії обговорили події прощання з комуністичною імперією. Зокрема йшлося про ролі Михайла Горбачова і Вацлава Гавеля.

аккумулятори для апаратури, унітаз і плита з кухні. На катері „Бердянськ“ відсутні вентиляційна витяжка, проточний нагрівач і фекальна система (забезпечує відведення нечистот).

Частина обладнання (кабелі, розетки й пляфони) зникли і з буксира „Яни Капу“, а всі прилади в ходовій рубці, як вказується, „відкриті та побиті“. У машинному відділенні встановлено пластр із розсувним упором – вочевидь, там у буксира є пробоїна.

А. Матіос також повідомив, що перед прийомом від росіян дно всіх кораблів оглядали українські водолази, аби виявити можливі ушкодження та наявність вибухових пристроїв.

Звіт – неофіційний, але частково його підтверджують офіційні повідомлення Міністерства оборони, а також попередні коментарі командувача ВМС України Ігоря Воронченка.

Кораблі пізно ввечері 21 листопада оглянув Президент України Володимир Зеленський. Він розповів, що бракує частини озброєння та обладнання, тож Україна звернеться до Росії з проханням повернути все, чого не вистачає.

У відповідь Федеральна служба безпеки Росії заявила, що передавала кораблі цілими, а „угробити“ їх могла українська сторона по дорозі до Очакова.

АМЕРИКА І СВІТ

■ Пентагон: Україна отримає допомогу

ВАШІНґТОН. – До кінця фінансового року в США, 1 жовтня, Пентагон надав Україні 214 млн. дол. із 250 млн., схвалених американським Конгресом в Оборонний бюджеті США на 2019 рік. Решта суми буде передана протягом наступних кількох тижнів. Про це речник Пентагону повідомив „Голос Америки“ 22 листопада. Раніше, Бюро управління та бюджету заблюкувало майже 400 млн. дол. військової допомоги Україні – це є в центрі розслідування щодо імпічменту, який ведуть три комітети Палати Представників. З них 250 млн. дол. проходять через Пентагон, а решта через Державний департамент США. Лора Купер, високопосадовець Департаменту оборони США, яка безпосередньо опікується питаннями військової допомоги Україні, пояснила, що після того, як 11 вересня була розблокована військова допомога Україні, у Пентагоні невтомно працювали, щоб встигнути надати ці гроші для допомоги українцям. Їм вдалося забезпечити виділення 86 відс. цих грошей до кінця фінансового року, сказала вона у своєму вступному слові під час публічних слухань 21 листопада перед трьома комітетами Палати Представників. Вона пояснила, що Пентагон зможе забезпечити виділення аналогічної невтраченої суми пізніше і Україна отримає всю допомогу, яка була закладена у бюджет 2019 року в рамках фонду „Ініціатива безпекової допомоги Україні“. США надали понад 1.6 млрд. дол. безпекової допомоги Україні з 2014 року, аби допомогти захистити її територіальну цілісність, продовжувати протистояти російській агресії та рухатися у напрямку сумісності із військовими силами НАТО, повідомили у Пентагоні. (Радіо Свобода)

■ Наслідок слухань про імпічмент

ВАШІНґТОН. – Один несподіваний наслідок переслухань про можливий імпічмент Президента Дональда Трампа – це правильне написання англійською мовою назви столиці України – „Kyiv“, а не зрусифіковане „Kiev“. Коли американські журналісти почули правильну вимову з уст професійних дипломатів, котрі свідчили в Конгресі США, багато з них були здивовані цим „відкриттям“. Дві найбільші американські газети – „Вашінгтон Пост“ (в жовтні) і „Нью-Йорк Таймс“ (13 листопада) – перейшли на правильну назву „Kyiv“. („MSN“)

■ Число китайських багатчів зростає

ЦЮРІХ, Швайцарія. – Число китайських багатчів вперше перевищило число американських, згідно з цифрами, оприлюдненими при кінці жовтня швайцарським банком „Кредит Свіс“. Серед найбагатших 10 відс. світового населення в половині цього року можна було знайти 100 млн. китайців і 99 млн. американців. Число мільйонерів у світі зросло за минулих 12 місяців на 1.1 млн. осіб, і тепер налічує 46.8 млн. Разом вони є власниками чистих активів вартістю 158.3 трлн. дол., що творить 44 відс. світової загальної суми. Серед найновіших мільйонерів найбільше (675 тис.) є зі США. („Reuters“)

■ Президент Сербії підтвердив відео

БЕЛґРАД. – Президент Сербії Александр Вучич підтвердив автентичність відеозапису, який виявився в сербських засобах масової інформації, на якому ймовірний співробітник російської військової розвідки (ГРУ) Георгій Клебан вербує високопоставленого сербського чиновника. Виступаючи після засідання Ради національної безпеки 20 листопада, А. Вучич заявив, що відеозапис був зроблений наприкінці грудня 2018 року. Сербський президент сказав, що Агентству військової безпеки було відомо про зустріч. Влада також має дані про інших співробітників російських спецслужб, що перебувають в Сербії, додав президент. Він сказав, що Сербія на тлі цієї ситуації не змінить своєї політики щодо Росії. Речниця Міністерства закордонних справ Росії Марія Захарова назвала публікацію відео провокацією перед зустріччю президентів Росії і Сербії, яка запланована 4 грудня в Сочі. Між Москвою і Белґрадом склалися міцні політичні та економічні зв'язки. Кремль підтримує Сербію у відмові визнати незалежність Косова, а російська техніка озброює сербську армію. (Радіо Свобода)

Україна у порівнянні з Євросоюзом

27 жовтня дослідницька компанія нерухомості „Nedviga-pro“ оприлюднила аналітичну статтю, в якій розглянула, скільки нерухомості середньостатистичний громадянин зможе орендувати або купити на свою платню у країнах Євросоюзу та Україні – адже рівень життя громадян вимірюється не тільки платнею або валовим внутрішнім продуктом на душу населення. Дані про середню платню в Європейському Союзі і в Україні показали, що найвища чиста (без податків) місячна платня є в Данії – 2,588 євро, далі йдуть Німеччина (2,323 євро) та Франція (2,130 євро). Найнижча платня в Україні – 307 євро, на другому місці від кінця йде Болгарія (590 євро), поруч з нею Румунія (734 євро). При цьому відзначено високі податки у деяких з європейських країн, які роблять платню істотно нижчою, ніж вона була до оподаткування. У Швеції, Австрії і Данії цей показник становить понад 50 відс.

Проаналізовано скільки місяців громадянин, який отримує середню платню, зможе прожити в столиці своєї держави в орендованій квартирі. Незважаючи на істотну різницю в платнях, кількість орендованих місяців не сильно відрізняється, якщо відкинути крайні показники Німеччини та України. Найбагатшими почують себе жителі Німеччини, які можуть орендувати квартиру в Берліні на 2.2 місяці. Але далеко далеко не перші щодо платні Угорщина та Естонія входять у першу п'ятірку (по 1.6 місяця). Україна посідає останнє місце (0.4 місяця) з її низькою платнею, а Франція і Британія (по 0.8 місяців) йдуть майже поряд з нею через їхні високі ціни на нерухомість.

А якою є вартість придбання житла? Перше місце з 32 точками займає Німеччина. Високі платні й помірні ціни на житло в Берліні роблять життя в Німеччині дуже вигідним з точки зору витрат на нерухомість. Далі йде Естонія (30 точок), яка може похвалитися непоганою платнею і відносно дешевими квартирами. Третє місце посіла Угорщина (27 точок), фактори якої дуже схожі на естонські. В кінці знову опинилися Франція, Україна і Великобританія. У Франції і в Британії – високий рівень платень, але і вартість нерухомості дуже висока. В Україні ситуація зворотна: доступне житло, але при цьому низькі платні.

Маштабне соціологічне дослідження населення цих країн, а також інших країн ЄС продемонструвало, наскільки змінилось життя людей після 1991 року, як вони ставляться до свободи слова, головних принципів демократії та переходу до ринкової економіки. Також соціологи визначили і рівень щастя жителів цих країн після розвалу СРСР та загальні настрої щодо майбутнього.

Водночас соціологічне дослідження „Pew Research Center“, проведене у травні цього року, засвідчило, що чверть опитаних в Україні, Росії та Болгарії вважає, що економічний стан наразі є кращим, ніж за часів СРСР.

Українці є найбільшими оптимістами серед пострадянських країн щодо майбутнього у галузі економіки. Зокрема, 61 відс. жителів України вважає, що їхні діти матимуть кращий фінансовий стан, ніж вони. З надією легше поборювати труднощі.

ІСТОРІЯ

Українець став героєм Перу

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – 14 листопада між архівними установами України та Перу відбувся обмін документами, пов'язаними з історією життя українця, який став національним героєм Перу. Проект з відновлення пам'яті Михайла Скибицького здійснює Посольство України в Республіці Перу спільно з Міністерством закордонних справ України та з підтримкою Почесного консула Перу в Україні Ігоря Баленка і юридичної компанії „Law Net“.

В рамках цього проекту українська сторона забезпечила візиту до Києва директора Інституту історичних досліджень Сухопутних військ Республіки Перу Енріке Гаргулевича Юдой та дослідника цього Інституту Марсіал Сілва, які збирають матеріали для публікації біографії М. Скибицького – героя війни за незалежність від Іспанії її південноамериканських колоній Перу, Венесуелі та Колумбії.

Під час урочистої церемонії, організованої за сприянням Консульства Республіки Перу в Україні, аташе з економічних і торгових питань Хуана Оліваса Корнехо, почесного консула Республіки Перу в Києві І. Баленка, перуанські історики розповіли про свої дослідження за документами перуанських архівів, про роботу М. Сілви над пам'ятником та портретом М. Скибицького. Директора Центрального державного архіву України Ольгу Музичук було нагороджено почесною відзнакою.

М. Скибицький народився 1793 року в селі Корчівка Старокостянтинівського повіту Волинської губернії (тепер Красилівський район Хмельницької області) у шляхетській родині. Навчався в Петербурзі, де закінчив Інститут інженерів шляхів сполучення та став військовим інженером. Тоді ж він успадкував невеликий маєток в селі Веселий Кут у Таращанському повіті на Київщині.

У 1824 році, отримавши дозвіл та закордонний паспорт, вирушив у далеку мандрівку, дістався до Колумбійської республіки, що контролювала землі сучасних Колумбії, Венесуелі, Еквадору й Панами, де жителі еспанських колоній під командуванням Симона Болівара боролися за незалежність від метрополії. М. Скибицький взяв псевдо Мігель Роля і приєднався до повстанців.

9 грудня 1824 року у вирішальній битві за незалежність проти еспан-

Директор державного архіву Київської області Софія Каменева передає нотаріальні копії архівних документів директорові Інституту історичних досліджень Сухопутних військ Республіки Перу Енріке Гаргулевичу Юдой.

ських колонізаторів на плато Аякучо вояки М. Скибицького добилися перелому та перемоги. У цьому бою М. Скибицький отримав поранення, а після бою за мужність і героїзм особисто з рук С. Болівара дістав найвищу військову відзнаку. Рішуча перемога принесла незалежність Перу і переламала на користь повстанців хід війни за свободу колоній.

М. Скибицький став одним з організаторів повстанської армії. У війську відповідав за формування інженерних підрозділів та будівництво фортифікаційних споруд, розробив оригінальний проект Панамського каналу. У венесуельському порту Маракайбо М. Скибицький збудував віллу „Україна“, яка й сьогодні діє як готель „Україна“. Бажаючи дізнатися про рідну сім'ю, він домовився про зустріч з сестрою і в 1835 році прибув до Львова, де революціонера арештувала австрійська поліція та передала до рук російської влади. Він був висланий до міста Вятка.

10 років у місці висилки М. Скибицький перебував під наглядом поліції, тяжко занедужав і після тривалого листування з властями йому дозволили відбувати покарання у власному маєтку у Веселому Куті під невиспущим оком влади. Прагнення до вільного життя змусило М. Скибицького зробити спробу знову повернутися на американський континент. Він втік з-під нагляду, проте знову був заарештований у Летичеві та кинутий до старокостянтинівської в'язниці. Там, за ґратами, на 54-му році життя упокоївся українець-герой.

Майже через 170 років після смерті видатного українця, в 2016 році, у Перу, в місті Аякучо відкрили пам'ятник полковникові М. Роля з гаслом „Дружба, віра й гідність“.

Учасники урочистої церемонії, організованої за сприянням Консульства Республіки Перу в Україні. (Фото: Георгій Лук'янчук)

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич
Редактор: Левко Хмельковський

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800
☎ (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com
Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.
Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДА“

Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040 ☎ (973) 644-9510 E-mail advertising@ukrweekly.com
Передплата	Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040 E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не киче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або її видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Слід Якова Різника веде в Австралію Треба говорити про опір Голодоморові

У Благодійному фонді „Героїка“ натрапили на світлинку Якова Різника (роки життя невідомі) – козака 21-го стрілецького куреня 3-ої Залізної Дивізії Армії УНР. По завершенню збройної боротьби Армії УНР він був інтернований у таборі міста Каліш, де перебував до 9 квітня 1921 року. Під час Другої світової війни був в групі підполковника Михайла Поготовка.

Після Другої світової війни емігрував до Австралії, де разом із дружиною Єлизаветою у 1955 році одержав громадянство. У 1967 році очолив осередок Українського Вільного Козацтва ім. полковника Івана Богуна у Перті. Нагороджений Воєнним Хрестом та Хрестом Відродження в пам'ять 60-ліття Армії УНР. На еміграції одержав звання поручника Армії УНР, а потім генерала-хорунжого. Помер в Австралії після 1978 року.

Будемо вдячні за будь-які уточнення до біографії. Наша адреса: heroic.spirit@gmail.com.

Благодійний фонд „Героїка“,
Київ

Яків Різник

День пам'яті жертв Голодомору наприкінці осені завжди особливий. Не лише своєю жалобою, урочистістю і ще одним нагадуванням, яких жахливих непоправних втрат ми зазнали. Це ще й день ламання радянських стереотипів, адже десятки років комуністичного режиму говорити про голод, розповсюджувати інформацію про нього було карним злочином.

Я дуже добре пам'ятаю, як на одному із засідань тоді Кіровоградського виконавчого комітету міської ради на початку 2000-их років на розгляд було винесено питання про надання дозволу встановити хрест, який би символізував спільну могилу заморених голодом українців.

Сьогодні це може здаватися дивним, але тоді відмовили національно-патріотичним організаціям, які просили дозволу встановити хрест. Але наші ветерани Григорій Ковальчук, Віктор Кудінов, Семен Сорока разом з тоді молодшими Віктором Полтавцем та Віктором Тріщенком на обраному місці хреста встановили. Простого, дерев'яного, хіба обвинутого вишиваним рушником. І влада не посміла ні покарати їх за це, ні зруйнувати хреста.

Перелом відбувся за Президента Віктора Ющенка. Тоді до того ж дерев'яного хреста приходили тисячі. І лише три роки тому на місці дерев'яного постав величний кам'яний хрест. До нього тепер

приходять сотні й хочеться вірити – за покликом серця.

Уже після Голодомору українці із Галичини, які після приєднання до великої України, повіривши комуністичній пропаганді, приїхали у наші степи допомагати колгоспам, привезли з собою постільну білизну. Для багатьох наших селян це було диво, буржуйські розкоші. Такі злидні не могли пройти для нації безслідно. Вони через покоління відгукуються покрученою психологією, патерналізмом, а то й глибокою довірою до всіх політиків, хто пообіцяє чи дасть щось матеріальне.

Коли люди почали нести лямпадки і квіти до хреста, у гучномовцеві залунали короткі розповіді про жахіття тих років. Прізвища, назви населених пунктів. І жодного слова, що й у ті саганинські для України часи, було багато людей, які чинили опір. І організований, і особистий, моральний. Відмовитись везти валку хліба на елеватор, бо він останній, і без нього село вимиратиме – чи це не моральний подвиг у тих умовах? Подібних випадків багато і вони задокументовані, з прізвищами, назвами сіл і колгоспів. Чому ми про це не говоримо? Адже це – найважливіше. І це теж – джерело нашої віри у себе! Її жива вода! Спогадами, фіксацією документів ми вже полили нашу свідомість, тепер треба – живою!

Світлана Орел,
Кропивницький

Агресивні забавки в Росії

Антиамериканська істерія у сучасній Росії, роздимаючись услід за антиукраїнською, сягає нових історичних максимумів. Її неможливо не відчувати, навіть якщо не дивитись отруйного московського телебачення. Тому що ненависть матеріалізується вже у повсякденному житті.

В Ростові це починалося кілька

років тому з вечірки „Обамагітлер“ у якомусь нічному клубі, з продажу килимків для витирання ніг з портретом американського президента, з безглуздо-претензійних оголошень на дверях дрібних крамничок про те, що Баракові Обамі чи його дружині вхід заборонений.

Дійшло й до похвалень знищити США. Нахабних, відвертих і наочних. Ось продається у місцевому гіпермаркеті пластикова обкладинка для російського пашпорта, прикрашена „потішним“ малюнком. На земній кулі США більше немає; на їхньому місці океан, „протока Сталіна“ – наслідок завданого Москвою ядерного удару. Вічно живий кремлівський вождь задоволений. Сорочки, кухлі, кепки, подушки, капці з зображеннями усіх видів озброєння, аж до балістичних ракет, які „не бояться санкцій“.

Ще ніколи, мабуть, у Московщині побутові товари не використовувались так широко для пропаганди війни.

Сергій Донський,
Ростов-на-Дону, Росія

Обкладинки для російського пашпорта.

Пам'ятаючи День гідності та свободи

Світовий Конгрес Українців 21 листопада видав наступне пресоове повідомлення.

21 листопада 2013 року народ України зібрався на столичній площі Незалежності, щоб захистити своє прагнення жити вільно та в демократії, яка поважає народний вибір. Цей день, який започаткував низку подій, що призвели до Революції Гідності з трагічними наслідками, ми відзначаємо як День гідності та свободи.

У відповідь на мирний протест через відмову режиму Віктора Януковича підписати Угоду про асоціацію між Україною та ЄС влада вчинила насильство, яке спричинило масові демонстрації. Не здатний почути голос народу, режим застосував більш різкі заходи, внаслідок яких загинуло понад 100 невинних людей, яких ми вшануємо та пам'ятаємо як Небесну Сотню.

„Боротьба за свободу, яка розпочалася в цей день шість років тому, продовжується, оскільки

гібридна війна Російської Федерації проти України постійно забирає життя мужніх захисників і невинних мирних жителів, а широкомасштабна дезінформаційна намагається дискредитувати Україну та її народ.

„Світовий Конгрес Українців (СКУ) вшанує всіх, хто став на захист права українського народу жити в гідності й свободі, а також тих, які й далі стоять на передовій лінії цієї сучасної війни, не допускаючи нового уярмлення України закордонним агресором, – заявив Президент СКУ Павло Ірод. – Ми закликаємо міжнародне співтовариство пам'ятати про жертви українського народу в ім'я глобального миру і безпеки та й далі бути на боці українського народу, посилюючи тиск на Російську Федерацію для виведення з української території військ, найманців, зброї та матеріалів”.

Слава Україні! Героям слава!

НАШ АРХІВ:
WWW.SVOBODA-NEWS.COM

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

День Пам'яті відзначили в Торонто

Наталія Микитяк

ТОРОНТО. – День Пам'яті відзначили 9 листопада в Українсько-Канадському меморіальному парку, який розташований у густонаселеному районі міста. Поряд височать великі житлові будинки, проходить жвава автотраса, але тут, в тиші дерев, біля сірої гранітної стели у формі тригранного багнета з викарбуваним написом „У пам'яті канадців-українців, що служили у Збройних Силах Канади“, здається, навки оселилися мир і спокій. Кожного року, напередодні Дня Пам'яті, парк стає багатолюдним. Майорять прапори Канади і України, церковні хоругви, знамена українських громадських організацій. Лунають військові марші.

Конгрес Українців Канади (відділ Торонто) спільно з Українською Стрілецькою Громадою Канади, з фінансовою підтримкою Українсько-Канадського Фонду Ветеранів та Фондації ім. Тараса Шевченка проводять урочистості, присвячені вшануванню всіх канадців українського походження, які загинули на полях боїв Першої і Другої світових воєн та у всіх наступних воєнних конфліктах.

Цього року церемонія розпочалася маршем ветеранів та членів українських молодіжних організацій – Пласту, СУМ (Спілка Української Молоді), МУНО (Молодь Українського Національного Об'єднання), які в супроводі професійної військової оркестри Королівських Стрільців Канади під керівництвом капітана Меген Гадж пройшли колоною від церкви св. Димитрія до Меморі-

ального парку, де на них вже чекали представники чисельних українських громадських організацій Великого Торонто і просто небайдужі люди.

Біля Стели Пам'яті в почесній варті застигли курсанти ескадрилі 700 David Hornell VC Королівської Канадської Повітряної Фльоти, якими командував сержант Юрій Куницький. Кадети так і простояли весь захід незворушно, зі зброєю в руках, під холодним пронизливим листопадним вітром у парадних мундирах, демонструючи гарт і незламність майбутніх офіцерів Збройних Сил Канади.

Панахиду за полеглими воїнами відправив Владика Андрій Пешко спільно із священниками українських православної і католицької церков та з чоловічим хором Української Капелі Бандуристів Північної Америки (художній керівник і диригент Олег Махлай). Присутні помолилися за усіх тих, хто загинув у різний час в боях за Канаду і Україну, а також за українських бійців, які нині захищають територіальну цілісність та державний суверенітет України.

Над Меморіалом лунав тужливий лемківський плач „Пливе кача“ у виконанні соліста Капелі Бандуристів Петра Тарнавського. Цю пісню вперше записав композитор і фольклорист Дезидерій Задор у 1940-их роках у селищі Воловець Закарпатської області. Народний поетичний твір був істотно перероблений закарпатським письменником

(Закінчення на стор. 17)

СУА провів виставку про Голодомор

Д-р Тімоті Снайдер виголошує доповідь. (Фото: Христя Чайковська)

Віра Боднарук

НЕЙПЕЛС, Флориди. – Доповідь д-ра Тімоті Снайдера „Засекречений геноцид Сталіна“ про Голодомор-геноцид 1932-1933 років в Україні стараннями 136-го Відділу Союзу України Америки (СУА) відбулася 20 жовтня при відкритті виставки про Голодомор-геноцид у Музеї Голокосту в Нейпелсі. Д-р Т. Снайдер, професор історії в Єйльському університеті, має наукові книжки на тему історії Центральної і Східної Європи, як рівнож про період Сталінського режиму.

Голова відділу Наталя Сантарсієро та членка відділу Галина Травєрза постаралися, щоб було якнайбільше розголосу у місцевій пресі і

по радіо про цю імпрезу. А мисткиня Люба Драгош виготовила картину-афішу, як візитівку імпрези. Розголос був великий і на доповідь і відкриття прибуло багато зацікавленої американської публіки. Виставку варто показати для ширшої публіки в інших містах.

У програмі про виставку та доповідь подано докладну інформацію про Т. Снайдера та опис Голодомору. Також подано меценатів та спонзорів виставки з щирою подякою за підтримку.

Виставку приготували союзники 136-го Відділу (Нейпелс), 56-го Відділу (Норт Порт, голова Леся Попель), 17-го Відділу (Маямі, голова Оля Сперкач) та Наталя Павленко (Головна управа СУА).

Провели літературний вечір на пошану Ліни Костенко

Учасники вечора Ліни Костенко. (Фото: Христіна Шелдон)

Віра Боднарук

НОРТ-ПОРТ, Флориди. – Літературний вечір Ліни Костенко відбувся 9 листопада в Осередку ім. св. Андрія. Вечір розпочався фільмом „Я вибрала долю собі сама“, де показано портрети Л. Костенко з різних періодів її життя під звуки приємної музики.

Голова Товариства Української Мови Віра Боднарук привітала гостей вечора і підкреслила роль Л. Костенко, як опікунки і захисниці впродовж ХХ ст. усіх українців. Сценарій Ліди Білоус, побудований на біографічних даних і творчості Л. Костенко, виконували ведучі вечора Ляриса Шпон, Оля Бабчук та Л. Білоус. Їхня розповідь була ілюстрована відеофільмами „Мій перший вірш написаний в окопі“ та „Крила“ у виконанні Богдана Ступки.

Декламували вірші Юля Лопан-

чук – „Кобзарю“, Ігор Раковський – „Біль єдиної зброї“, Оля Гронь – „Доля“ та Леся Попель – „Моя любов“.

В другій частині вечора жіночий гурт у супроводі Володимира Шпічки на акордеоні виконав три козацькі пісні, які можливо були написані легендарною Марусею Чурай в часи визвольних боїв Богдана Хмельницького: „Іхав козак на війноньку“, „Ой на горі та женці жнуть“, „Засвистали козаченьки“.

На кінець програми В. Боднарук запросила присутніх на каву і солодке, запропонувала поділитися враженнями про почуте та оглянути виставку книжок Л. Костенко. На пам'ятку залишилася гарна програмка, виготовлена Л. Білоус.

Вечір приготували Віктор Лісничий, Уляна Рондяк, Богдан Боднарук, Христіна Шелдон, Дарія і Євген Томашоскі, Клара Шпічка.

В Нью-Йорку відбувся концерт „Серце і Душа“

Богдан Марків

НЬЮ-ЙОРК. – 9 листопада в Українському Інституті Америки відбувся концерт „Серце і Душа“. Виконавцями були піаністка Христіна Даль, альтистка Христіна Гросман та Іф Дгарамраж. Незвичайною подією була присутність композитора Бруса Адольфа, у якого Соломія Івахів замовила твір на українську тему для Школи мистецтва Університету Штату Коннектикат.

Музичну програму почала Терин Кузьма піснями сучасного композитора Мирослава Волинського, котрий написав цикл пісень на слова Олександра Олесь-Кандиби. Т. Кузьма заспівала першу „Хочеш, щоб я пісню для тебе склав“ і п'яту „Ніжно, ніжно, як подих биліни“. Поміж них вставила пісню Якова Степового „Ні, не співай пісень веселих“. Мабуть через те, що донедавна її подавали як текст О. Олесь, але вірш належить Галині Комаровій. Закінчила свій виступ Т. Кузьма популярною „Вечірньою піснею“ Кирила Стеценка на текст Володимира Самійленка. Т. Кузьма володіє приємним голосом і доброю сценічною поведінкою. До її успіху

спричинилася феноменальна акомпаніаторка Х. Даль.

С. Івахів, яка запропонувала тему твору, попросила Б. Адольфа розповісти про хід написання „Фантазії Крушельницька“ для скрипки й фортепіяно і автор розповів, як саме він мав передати ідею твору музичною мовою про С. Крушельницьку.

У „Фантазії Крушельницька“ повстає діалог між скрипкою та фортепіяно на тлі мотиву „чудовий день“ з опери Джакомо Пуччіні „Мадам Батерфлай“, де борються різні сили. С. Івахів і Х. Даль вдало передали ідейне суперництво, чим заворожили публіку.

На чергу прийшла „Серенада“ Ернеста Догнані для скрипки, альту й чельо. Альтистка Х. Гросман виявила шляхетний звук інструменту не тільки у сольових партіях, але і в ансамблі.

При виконанні „Піано квартету“ Ернеста Шоссона провідну роль провадила Х. Даль з великим zaangażуванням всіх струнних артистів, які виконали твір у найвищій формі. Квартет Е. Шоссона прозвучав у найкращій інтерпретації, а численна публіка зрозуміла, що кращого виконання годі сподіватися.

Трибуна Українського Народного Союзу

УНСоюз святкує 125 років: Фотофакт з історії, 2005

У 2005 році збори голів округ і секретарські курси Українського Народного Союзу відбулися на Союзівці від 1 до 3 квітня. У цих зборах взяли участь голови восьми округ, 16 відділових секретарів і дев'ять членів Головного Уряду УНСоюзу. На цій фотографії сидять зліва: Олександр Серафим – контролер і голова Округи Дітройт, Марта Лиско – перший заступник президента, Стефан Качарай – президент, Христина Козак – головний секретар, Степан Гавриш – радний і голова Філадельфійської Округи, Гльорія Горбата – радна і секретар відділу та інші. Програму зборів та курсів склала Х. Козак, М. Лиско провела одну сесію нарад. Оксана

Трицяк, головний організатор, розповіла про свої пляни і проекти, а Роберт Мичел з „Western Catholic Union” докладно ознайомив учасників курсів з питаннями пенсійних грамот. Кожний з цих чотирьох промовців представив суттєвий аспект історії УНСоюзу – його ролі у громаді, ділові справи та нововведення у Головній Канцелярії.

На веб-сторінці УНСоюзу читачі можуть переглянути фотоархів з історії організації. Фотоархів доповнюється і вдосконалюється. Загляньте тут: unainc.org/una/the-una-is-125-years-old/.

Вітання з нагоди 125-річчя УНСоюзу

Поміщуємо тексти україномовних привітань, які надійшли на адресу Українського Народного Союзу напередодні величного концерту з нагоди його 125-річчя (2 листопада).

Митрополит Антоній, Українська Православна Церква США

Шановний пане Качарай та Члени УНС,
СЛАВА ІСУСУ ХРИСТУ!

Я висловлюю Вам усім мої особисті вітання з нагоди великої дати 125-ліття діяльності УНС, не тільки для свого власного бізнесу, а й для Української Громади назагал. Можливо саме УНС був тою рушійною силою, яка надихала Українську Громаду для проведення різних заходів впродовж історії. Цікавим є зауважити те, що Українська Громада такою святкує 125-ліття організованої Української діяльності у США. Не може бути випадковим, що святкування цих двох подій співпадають!

На протязі років, я завжди був вражений Вашою стипендією програмою, яка допомогла багатьом членам УНС здобути вищу освіту після закінчення школи. Ці студенти, протягом усього свого життя пам'ятають, що УНС допоміг їм на початку їхньої професійної кар'єри і що він має важливе значення для громади назагал.

Нехай це святкування принесе радість усім Вам. Нехай члени УНС, які збирають святкові події діляться радісними спогадами їхньої учас-

ти у організаційних заходах, але також нехай вони дивляться в майбутнє та бачать важливість збереження організацій, таких як УНС, які надають сімейну, особисту та суспільну опору.

НЕХАЙ ГОСПОДЬ ОБДАРУЄ ВАС ЩЕ БАГАТЬМА ДЕСЯТИЛІТТЯМИ СЛУЖІННЯ ВАШІЙ ГРОМАДІ ТА ІНШИМ!

У Христі Ісусі,

+ Антоній

Милістю Божою, Митрополит

Світовий Конгрес Українців

Шановні пане Голово, члени Проводу та учасники ювілейного відзначення 125-ліття Українського Народного Союзу!

Світовий Конгрес Українців (СКУ) щиро вітає з 125-літнім ювілеєм Український Народний Союз, який є однією з найстаріших українських громадських організацій та довголітнім членом СКУ.

Висловлюємо велике признання за співпрацю Українського Народного Союзу з СКУ та за його неупинну жертвовну працю, зокрема в підтримці українського громадського життя та української освіти, науки, культури і молодіжних організацій у Північній Америці. Ми також високо

цінуємо Ваші друковані видання – україномовну газету „Свобода,” яка є ровесницею Українського Народного Союзу, та англійськомовну газету „The Ukrainian Weekly,” що відзначила свій 85-літній ювілей минулого року, які доносять до українських читачів правдиву інформацію про Україну і українську діаспору та систематично висвітлюють на своїх шпальтах матеріали СКУ.

Бажаємо провodu та всім членам Українського Народного Союзу на чолі з паном Стефаном Качараем міцного здоров'я та натхнення й далі продовжувати свою віддану працю для добра всього українського народу.

З повагою,

Павло Грод
Президент

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет – ЗУАДК, з великою приємністю вітає Членів Головного Уряду, делегатів і учасників бенкету відзначаючи 125-ліття Українського Народного Союзу, в служінні українській громаді.

В імені Екзекутиви і Ради Директорів бажаємо Вам успіхів у дальшій праці. Щастя Вам Боже!

Філадельфія

МИСТЕЦТВО

„Фрагменти минулого“, 2008, акрилік на полотні.

„Квітуче Трипілля“, 2008, акрилік на полотні.

„Жінка до жінки“, 2017, акрилік на полотні.

Віра Юрчук стала мисткинею в Канаді

Дарія Даревич

ТОРОНТО. – Відкриття виставки картин Віри Юрчук відбулося 6 жовтня в галерії Канадської Української Мистецької Фундації. На виставці переважали недавно намальовані картини. Майже половина з 33 виставлених праць створена в останні три роки. Всі ці праці виконані улюбленим матеріалом мисткині – акриліком на полотні. Це переважно стилізовано-абстрактні композиції – натюрморти, квіти, краєвиди, постаті жінок (часто українок), картини надхнені українською спадщиною такі як „Катерина“, де мисткиня запозичила голову молодій жінки з картини Тараса Шевченка на тлі приглушеної панорами вишивки.

В. Юрчук (Любінська) народилася у Львові в 1941 році. Після війни родина Любінських переїхала з Німеччини до Венесуелі, а відтак в 1953 році до Торонто. Вона студювала в Онтарійському коледжі мистецтв і завершила студії дипломом

з рекламного мистецтва та ілюстрації 1963 року. Перша індивідуальна виставка В. Юрчук відбулася 1968 року в Галерії Янг в центрі міста власниками якої було подружжя Колянківських. Далі дві індивідуальні виставки відбулися в 1976 і 1980 роках в галерії КУМФ в Торонто, а третя 1977 року в Отаві. Мисткиня також брала участь в 35 групових виставках в Канаді, США та Україні, а від 1990 у майже всіх виставках Української Спільноти Образотворчих Мистців (УСОМ) Канади де вона є активним членом.

В. Юрчук належить до невеликого числа українських мистців в Канаді, що народилися в Україні і приїхали ще дітьми до Канади, де вони училися і кінчали мистецькі студії. Це покоління виростало у двох суспільствах і двох культурах – українській і канадській. Над ним тяжив вплив доквілля, включно з розквітом абстрактного і безпредметного мистецтва в Канаді, особливо американського абстрактного експресіонізму чи

пост-живописного абстрактного малярства Ньюйоркської абстрактної школи.

Усе ж В. Юрчук не попала під вплив американського експресіонізму, засвоїла деякі стилістичні аспекти абстрактного мистецтва, але зробила це в своєрідний, зрівноважений і гармонійний спосіб.

Елементи української культури проявляються у неї періодично. Це бачимо у цікаво скомпонованій картині „Фрагменти минулого“ (2008), де мисткиня користується формами трипільської кераміки і притаманним їй безконечником. В картині „Квітуче Трипілля“ домінує ваза зі стилізованим букетом квітів і фрагментами спіралі, а трипільські орнаменти відокремлені, мов відгомін, внизу.

В краєвиді „Шепіт поля“ (2017) українська тематика збережена. Бачимо два зображення краєвиду, дві картини, вставлені одна в другу. На тлі темного спустошеного поля і білої смуги неба зображена картина соняшної родючої ниви.

Віра Юрчук

Сине небо і жовта смуга пшениці – це натяк на кольори українського прапора. Символічне зіставлення посилене маками, що пробиваються вгору через сухе бадилля на передній пляні композиції.

В. Юрчук є винятковою майстринею безлічі нюансів і відтінків сіро-сизих-сріблястих кольорів. Це особливо помітне в диптиху „Минуло літо“ (2013) та „Мама і дочка“ (2017).

Деякі найновіші праці – нові серед її тем. Це картини створені під враженням війни в Україні, як в триптиху „Жорстокі світанки“, картинах „Біженці“ (2018), „Зламана жінка“ (2018).

Поруч є три безпредметні картини, де домінують формальні елементи композиції, що перекликаються з елементами українських орнаментів, як наприклад „На крилах вітру“, „Пам'ять про сон“ і „Підпорядкований хаос“ (всі з 2018 року).

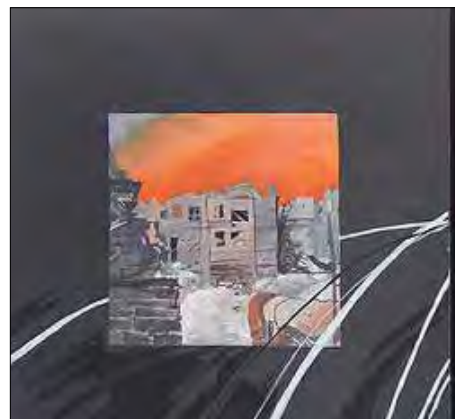
„Минуло літо“, 2013, диптих, акрилік на полотні.

„Підпорядкований хаос“, 2018, акрилік на полотні.

„Шепіт поля“, 2017, акрилік на полотні.

„Жорстокі світанки“, 2015, триптих, акрилік на полотні.

Надходить Різдво... Даруйте добро...

Переклав Лев Іваськів

Український Народний Союз видав нові різдвяні карточки на 2019-2020 роки. Цьогорічні карточки є мистецьким твором Ірини Корчук і Володимира Петришина, обидвоє з України. Карточки вже вислані поштою і повинні в скорому часі бути доставлені адресатам.

І. Корчук є мистець, ілюстратор і фахівець графічного оформлення. Вона народилася в Луцьку, а проживає і працює у Львові. Вона є випускником Львівської Національної Академії Мистецтв, де здобула ступінь магістра графічного оформлення. У 2006 році, І. Корчук організувала й була учасницею мистецької виставки, а також і проєктів – які створюють єдність серед молодих мистців – розподілених на „10 платформ” у Луцьку. Вона завершила сім проєктів, включно з міжнародною виставкою про станкову графіку в 2017 році.

Разом зі своїм приятелем і співпроєктувальником, І. Корчук випустила спільний проєкт „GRAFEZE”, який реалізував її власні ідеї у сфері продукції сувенірів, починаючи від проєктування до остаточного виробництва. Паралельно з графічним оформленням та ілюструванням, вона пильно займається розвиванням свого власного стилю традиційного народного мистецтва, підготовляючись до своєї особистої виставки.

В. Петришин є з Івано-Франківської області, закінчив Косівський коледж прикладного та декоративного мистецтва. Був членом Відділу мистецького письма ім. В.І. Касіяна та навчається у Львівській Національній Академії Мистецтв, де студював мистецьке оформлення інтер'єру.

Від часу своїх студій в академії, В. Петришин працював над монументальними фресками, часто з релігійною або сакральною тематикою. Він є спеціаліст техніки сграфіто й брав участь у прикрашанні катедр в Україні, Румунії, Польщі та Словачії. Впродовж останніх кількох років, В. Петришин часто співпрацював з І. Корчук над створенням ілюстрацій.

Заохочуємо читачів оглянути приклади їхніх творів на веб-сторінці www.unainc.org, де можна знайти анкету на замовлення карточок. Також тут можна скласти датки через „PayPal” з зазначенням для Залізного Фонду Публікацій УНСоюзу, Центру Української Спадщини на Союзівці, та Загального Фонду Української Народної Фундації (УНФ). Пригадуємо, що Ваші пожертви можна відтягати від податку, тому що УНФ має статус 501(c)(3) як звільнена від податку неприбуткова організація, а Ваша підтримка допомагає вдержати ці установи.

Цей щорічний збір фондів є критичним для забезпечення розвитку і дальшого довоготривалого існування офіційних видань УНСоюзу, україномовної „Свободи” та англomовного „Українського Тижневика”. Вони є головним джерелом інформації про події в Україні та українських громадах по всьому світу. Заохочуємо Вас передплатувати наші газети, які є доступні на інтернеті („онлайн”) і в друкованому форматі.

Цей збір фондів також допомагає покрити кошти для розширення програм Центру Української Спадщини на Союзівці, де особи різного віку можуть святкувати свою унікальну українську спадщину, і де понад 500 дітей щорічно беруть участь у таборових програмах.

**Хочемо заздалегідь скласти Вам подяку за Ваші щедрі дари.
Бажаємо Вам Веселих Свят і Щасливого Нового Року!**

Yes, I would like to join UNA's Christmas Card Project and support the Ukrainian National Foundation. Suggested donation for 1 box of 10 cards is \$30.00. Additional boxes available at \$20.00 each. Orders and payments can be made online. Follow links on www.unainc.org.

For more info call 973-292-9800 or email info@unainc.org

Enclosed is my gift for the Christmas Card Project. (Please check)

1 box at \$30.00 Additional Boxes at \$20.00 each Qty: _____

I would like to make an additional donation of:

\$ 1,000 \$500 \$250 \$100 Other \$ _____ to:

- UNA Publications Endowment \$ _____
- Soyuzivka Heritage Center \$ _____
- Ukrainian National Foundation - General Fund

I will pay by Check Credit card

Credit Card Type _____ Exp. (MM/YY) ____/____ Card # _____

CVN _____ Signature _____

Name _____
Address _____
City _____ State _____ Zip _____
Telephone _____ Email _____

Please make checks payable to "Ukrainian National Foundation". Mail to: Ukrainian National Association, PO Box 280, Parsippany, NJ 07054. Donations are tax-exempt as permitted by law.

У світі пам'ятають...

(Закінчення зі стор. 3)

КАНАДА

„Міжнародна спільнота має докласти зусиль для недопущення зловживань владою, що свого часу призвели до Голодомору в Україні“, – зазначено у відеозверненні Прем'єра канадської провінції Альберта Джейсона Кені, записаному з нагоди Дня пам'яті жертв Голодомору. Він наголосив, що комуністичний режим не лише навмисно винищував українців голодом, а й намагався знищити усі згадки про це. Своє звернення він завершив українською мовою: „Вічна пам'ять!“

Міністр оборони Канади Гарджит Саджан разом із українським колегою Андрієм Загороднюком узяв участь у церемонії вшанування жертв Голодомору, що відбулася під час Міжнародного безпекового форуму у Галіфаксі.

Прем'єр-міністр Канади Джастін Трюдо у зверненні з нагоди 86-их роковин Голодомору заявив, що Канада рішуче підтримує Україну у її боротьбі за захист власного суверенітету.

Канада у 2008 році стала першою державою після України, яка визнала Голодомор актом геноциду українців. Відтоді у країні на офіційному рівні відзначається День пам'яті жертв Голодоморів.

Панахида у Бразилії за загиблими від Голодомору. (Фото: Консульство України у Сан-Паулу)

БРАЗИЛІЯ

Тематична виставка, поминальна панахида та пам'ятний концерт відбулися 24 листопада в Сан-Паулу з нагоди 86-их роковин Голодомору 1932-1933 років в Україні. Українська громада, діти, члени місцевого українського танцювального гурту „Київ“ (Сан-Паулу), зацікавлені громадяни Бразилії прийшли на виставку, яка розміщена на Головній пошті.

Промовляли Консул України в Сан-Паулу Вікторія Кузнецова та Почесний консул України у Сан-Паулу Жорже Рибка, які розповіли про чітко сплановану політику Кремля, що спричинила Голодомор в Україні. Під час виступів було

наголошено на продовженні роботи з визнання у Бразилії Голодомору геноцидом українського народу. Панахида за загиблими від голоду відбулася під проводом оо. Моасира Лечука та Неоміра Д. Гасперіна.

23 листопада українці у Бразилії та Консульство України у Сан-Паулу долучилися до акції „Запали свічку“ на знак вшанування вбитих голодною смертю українців у 1932-1933 рр.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

У місті Дербі 24 листопада відкрито меморіальну дошку жертвам Голодомору 1932-1933 років в Україні. Відвідали церемонію її відкриття з посадник Френк Гарвудом, депутат парламенту Полін Лейтем, дама Маргарет Беккет, провід Союзу Українців у Великій Британії та місцеве українство.

На дошці міститься напис англійською та українською мовами: „Голодомор-геноцид 1932-33 рр. У пам'ять мільйонів невинних жертв в Україні, свідомо знищених голодом. Акт геноциду визнано міською радою Дербі 21 листопада 2018 року. Вічна пам'ять!“

ТУРЕЧЧИНА

У Анкарі, Стамбулі, Анталії, Кушадаси, Ізмірі, Самсуні відбулися заходи пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.

„Голодомор – це трагічна сторінка в історії українського народу. Мільйони людей стали жертвами штучно створеного голоду в країні, яка завжди асоціювалася із високою плодючістю землі, багатими врожаєм, працьовитими людьми. Ми пам'ятаємо і вшановуємо пам'ять тих, хто став жертвами, прийняв мученицьку смерть на своїй землі“, – йшлося на лек-

ції пам'яті в Українській суботній школі в Анкарі. Такі лекції відбулися також в Ізмірі та в Кушадаси.

У приміщенні громадської організації „Українська родина“ в Анталії відкрилась тематична виставка до Дня пам'яті жертв Голодомору. Консул України В'ячеслав Хоменко наголосив у зверненні до громади, що пам'ять про ті страшні події ніколи не має зникнути.

До пам'ятних заходів громадської організації „Чорноморська асоціація українців“ міста Самсун приєднались керівник консульського відділу Посольства України в Туреччині Борис Ясинський, заступник посадика Шереф Айдин та працівники місцевого муніципалітету.

Акція „Запали свічку“ у Генеральному консульстві України в Стамбулі відбулася з участю провідників кримськотатарського народу Мустафи Джемілева, Рефата Чубарова, Посла Андрія Сибіги, Генерального консула Олександра Гамана, кримських татар та українських дипломатів.

24 листопада у Стамбулі Вселенський Патріарх Варфоломій відслужив Літургію та Панахиду за жертвами Голодомору.

АВСТРІЯ

Українці Відня провели 23 листопада акцію вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років. Представники діаспори, Посольства України й духовенства православної та греко-католицької парафій зібралися в церкві свмч. Варвари, де запалили поминальні свічки за загиблими під час Голодомору.

Із запаленими свічками учасники акції пройшли до Архиепископського палацу, де 12 листопада відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки в пам'ять про роль Архиепископа Віденського, кардинала Теодора Інніцера в допомозі жертвам Голодомору.

Учасники відкриття меморіальної дошки у Дербі. (Фото: Посольство України у Великій Британії)

До уваги членів УНСоюзу Округ:

Алентовн, Шамокін, Бафало, Рочестер, Сиракузи, Бостон, Конектикат, Наягара і Торонто

З метою підвищення організаційної діяльності і впровадження більш ефективних методів комунікації та забезпечення повноважень членам УНСоюзу, було проведено ряд об'єднань відділів і округ в яких на протязі певного часу були відсутні секретарі відділів і голови округ.

Відповідно до рішень річних засідань Головного Уряду УНСоюзу, які проходили 30 жовтня 2019 року в Головній канцелярії та на підставі осінніх окружних нарад повідомляємо про об'єднання наступних округ від 1-го листопада 2019 року:

UNA District ALLENTOWN and UNA District SHAMOKIN have merged into UNA District ANTRACITE/LEHIGH VALLEY.

UNA District BUFFALO, UNA District ROCHESTER and UNA District SYRACUSE have merged into UNA District WESTERN UPSTATE NEW YORK

UNA District BOSTON, UNA District CONNECTICUT have merged into UNA District NEW ENGLAND

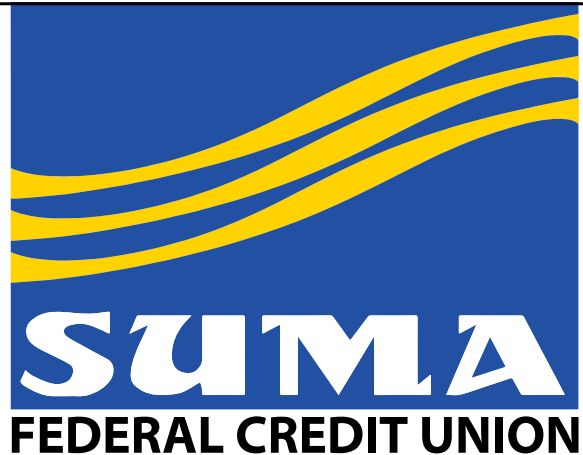
UNA District NIAGARA and UNA District TORONTO have merged into UNA District NIAGARA/TORONTO

Під час лекції пам'яті в Українській суботній школі в Анкарі. (Фото: „Укрінформ“)

Хода пам'яті жертв Голодомору у Відні. (Фото: Василь Короткий, „Укрінформ“)

Like us on
Facebook

Ваше омріяне житло може стати реальністю

з низьковідсотковою іпотекою від Кредитівки СУМА

Низькі оплати за аплікації

5/5 зі змінною ставкою

3.00%
APR*

30 річний незмінний відсоток

3.75%
APR*

Кредитівка СУМА є банківська установа, яка надає повний спектр фінансових послуг та обслугує наших членів вже понад 50 років

* The annual percentage rate (APR) is the cost of credit over the term of the loan expressed as an annual rate. The APRs are as low as the rates advertised above. The APR shown here is based on the interest rates and points only and does not take into account other loan specific finance charges you may be required to pay. Rates are for qualified borrowers who meet certain criteria. Rates and terms are subject to change without notice. 10% down for first time home-buyer, otherwise 20% down. Membership requirements apply. Other rates and terms are available. Contact the credit union for full loan details.

SUMAFCU NMLS# 527694

Federally insured
by NCUA

Наші філії зручно розташовані для ваших послуг

Main Office

125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 0
Fax: 914-220-4090

Yonkers Branch

Ukrainian Youth Center
301 Palisade Ave.
Yonkers, NY 10703
Phone: 914-220-4900, Option 7
Fax: 914-965-1936

Spring Valley Branch

Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch

Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch

Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

1-888-644-SUMA (7862) | Visit us online at www.sumafcu.org

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Історик засудив брехливі міти

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – Зустріч 3 листопада в Художньому музеї з директором Українського інституту вивчення Голокосту „Ткума“, директором музею „Пам'ять єврейського народу та Голокосту в Україні“ Ігорем Щупаком на тему „Маркування простору в контексті національної пам'яті“ викликала жваве зацікавлення.

Кожна нація має свої міти, дуже різні. Конструктивні об'єднують людей, дають надію, відчуття спадкоємності, взаємопідтримки, але часто трапляються і руйнівні, які позбавляють впевненості, віри у себе. Часом міти й стереотипи бувають парадоксальні. Наприклад, про те, що євреї очолюють світовий капітал і водночас, що саме вони – головні організатори революцій.

Музеї Голокосту і єврейського народу в Дніпрі функціонують уже 20 років. Вони якраз належать до інституцій-руйнівників деструктивних мітів, які шкодять добрим стосункам між націями, нагнітають відчуженість, підозри і взаємну недовіру. Багато хто вважає, що організаторами Голодомору в Україні були євреї.

Та варто придивитися ближче і ми побачимо, що серед організаторів і жертв були люди різних національностей. Звісно, серед жертв переважна більшість українців. Але дід доповідача Ісаак Щупак загинув у ті роки від голоду, його тітка маленькою дівчинкою пережила ту трагедію, до

глибокої старости, зберігши жахаючі спогади.

У музеї, очолюваному І. Щупаком, вперше в Україні були створені експозиції про трагедії кримсько-татарського та ромського народів. Саме І. Щупак був консультантом відомого фільму Ахтема Сеїтаблаєва „Чужа молитва“.

Досі не зжитий міт про те, що українські націоналісти – погромники і повсякчас зраджували євреїв. А у згаданому музеї демонструються документи про те, що провідник Нікопольського ОУН Федір Вовк врятував від знищення єврейську родину, він належить до тих, кого у Ізраїлі називають праведниками світу. В УПА, як відомо, діяли цілі загопи євреїв.

Чому німецькі історики готові розвінчувати нацизм, говорити про Голокост, а визнавати Голодомор геноцидом не хочуть? Це питання нещодавно піднімалося у німецькому парламенті. Бо досі діє потужний вплив Росії, підсилений старими стереотипами про провину перед російським народом, який асоціюється із СРСР. Багато хто там вважає, що визнання Голодомору геноцидом означатиме політизацію питання. І. Щупак, який є членом німецько-української комісії істориків, переконаний, що політизація – це саме відмова від такого визнання.

Сучасна Росія просуває у світі моноетнічний погляд на історію, зокрема Другу світову війну, у якій нібито перемогли виключно росіяни. І багато хто у світі ловиться у тенета такої пропаганди. І. Щупак розповів про подібний музей,

Виступає історик Ігор Щупак. (Фото: Художній музей)

який кілька років тому відкрився в Ізраїлі.

Він навів вражаючі факти: виявляється під час Другої світової війни загинуло 6 млн. євреїв і весь світ справедливо вважає, що здійснено Голокост щодо цього народу. Але у той же час загинуло 6.5 млн. німців! І ця нація вчасно зрозуміла, що її найбільший ворог не інші народи, а Гітлер, який розв'язав ту криваву бійню. Дуже хочеться сподіватись, що росіяни таки зрозуміють, що їхній ворог так само Володимир Путін і створювана ним та його поплічниками імперська ідеологія. У згаданому музеї є й експозиція, присвячена нинішній російсько-українській війні.

Редактор „Свободи“ мав зустрічі з громадою

Учасникам заснування в Черкасах осередку Народного Руху України (зліва): Олександрів Вівчарикові та Віталієві Вахнієві редактор Левко Хмельковський показав їхні давні світлини, вміщені у газеті „Свобода“. (Фото: Олександр Костирко)

Олександр Костирко

ЧЕРКАСИ. – 25 жовтня редактор тижневика „Свобода“ Левко Хмельковський, перебуваючи в Україні, мав зустріч з викладачами і студентами Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького. Із містом його пов'язує багаторічна праця у черкаській обласній пресі, радіомовленні, науково-дослідному інституті хемічної промисловості. Із 1996 року він проживає у США.

Гостя представила директорка Навчально-наукового інституту міжнародних відносин, історії та філософії університету Наталка Земзюліна. Вона розповіла про всесвітньо відому газету „Свобода“, яка є найстаршою серед українських газет світу, заохотила до її електронної передплати. Вона розповіла, що Л. Хмельковський видав ряд книг. Останнім часом вийшли друком його переклад із

польської мови „Пам'ятки офіціаліста Потоцьких з Тульчина“ Антоні Хшанцевського (передмову до праці написав присутній на зустрічі професор університету Анатолій Чабан), а також ілюстрований довідник „Цвинтар Церкви-пам'ятника св. Андрія Первозваного у Савт-Бавнд-Бруку, Нью-Джерзі“ (видавництво „Свічадо“ у Львові). У цих працях висвітлено події в історії багатьох міст і сіл Черкащини, життя видатних земляків, які перебували за кордоном і спочивають вічним сном на цвинтарі в Нью-Джерзі.

У невимушеній атмосфері зустрічі студенти-історики довідалися не лише про буремні сторінки біографії гостя, а й про спроможність вихідців з України адоптуватися у заокеанському житті. На зустрічі йшлося про співпрацю редакції газети „Свобода“ з університетом.

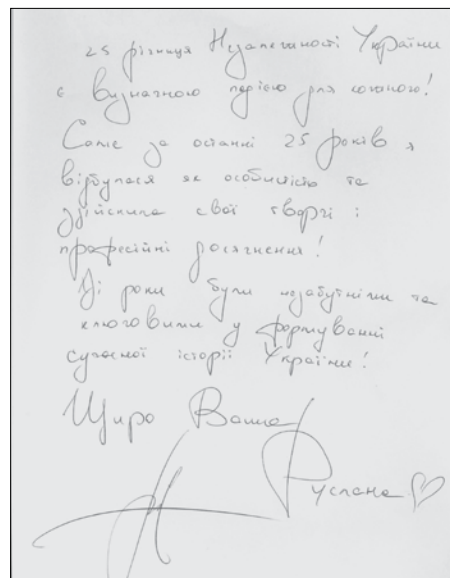
(Закінчення на стор. 18)

Слово про незалежну Україну

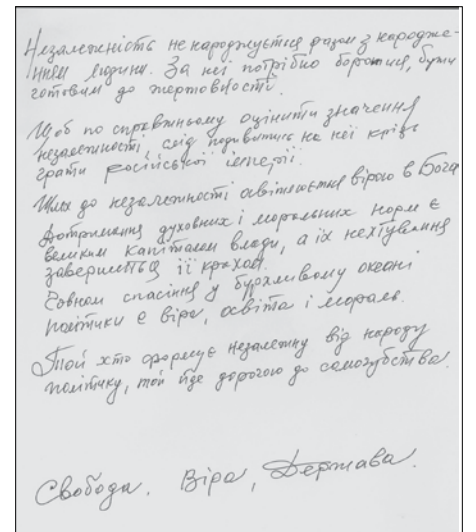
Марія Срібна

КИЇВ. – Цього року Національному музеєві історії України виповнилося 120 років. У зв'язку з цією річницею даємо читачам „Свободи“ огляд найбільш цікавих рукописних документів періоду незалежності України. Документальну колекцію зібрали наукові співробітники музею, щоб показати рукописи з думками політиків, акторів, спортсменів, військових, науковців, релігійних діячів. Загалом колекція нараховує 52 документа.

Серед авторів Патріярх Філарет, паралімпійська чемпіонка Олександра Кононова, політичний та громадський діяч Олесь Шевченко, Муфтії України Ахмед Тамім, актори Наталія Сумська та Анатолій Хостікоєв, видавець Іван Малкович, космонавт Леонід Каденюк, співак Святослав Вакарчук, Верховний Архієпископ Любомир Гузар, письменник Сергій Жадан, співак-

Лист Народної артистки України Руслани Лижичко. (Фото: фондове зібрання Національного музею історії України)

Лист Президента України Леоніда Кравчука у зв'язку з 25-річчям Незалежності України. (Фото: фондове зібрання Національного музею історії України)

ка Руслана Лижичко, Президенти України Віктор Ющенко й Леонід Кравчук, ряд інших.

Протоєрей Андрій Власенко: „Хто не помітив свого рабства – не помітить і свободи. Я ж мав щастя помітити свою неволю ще задовго до серпня 1991 року. Тому твердо переконаний – перші 25 років після відновлення незалежності України пішли на прозріння, дослухання, одухотворення. Бо надто довго – довше за вавилонський (біблійний) потоп – ми жили на нашій не своїй землі. Ходили до наших, не своїх храмів. Молилися нашою, не своєю мовою. Тому для мене незалежність – це відновлення спотвореного рідного слова, це реставрація скалічених храмів, це зцілення глухонімих душ. І Бог нам у поміч“.

Військовий капелян о. Андрій Зелінський: „В історії українського народу легко спостерігається одна

(Закінчення на стор. 18)

Вірляна Ткач: Про експериментальний театр „Яра“

Мирослава Роздольська

НЬЮ-ЙОРК. – Я зустріла Вірлянну Ткач на вулиці, коли вона вийшла зі своєї квартири, щоб подихати ньюйоркським повітрям.

„Я Вас упізнала у наговні, – каже вона мені, поки ми йдемо до її дому. – Ви подібні на українок“.

Піднімаємось по крутих ретросходах багатоповерхівки до її помешкання, до того стола на кухні, що зразу при вході, за яким часто сидять і дискутують за кавою чи чаєм американські і українські майстри театрального та літературного світу, за яким народжуються ідеї та отримують вивершення літературні переклади і театральні сценарії. Допоки господиня заварює запашний трав'яний чай, запитую, чи в Україні її сприймають як українку чи американку?

„Як американку. Однозначно, – каже вона. – Та я і є американкою, а ще точніше ньюйоркчанкою. Це світ, у якому я народилась і виросла. Це свобода вибору і стилю. Це зустрічі, які начебто випадкові, бо їх я і не планувала, а вони відбуваються самі по собі, і у дуже потрібний час“.

Мені найперше хочеться дізнатись про співпрацю В. Ткач, як режисера, з моїм земляком, поетом і мистцем Олегом Лишегою. Про той Великий міст, який пролягає від невеликої річки дитинства Ворони до поважного Гудзону, від малої Тисмениці до великої сцени у театрі ЛяМаМа у Нью-Йорку. В ці дні йому виповнилося б 70 роки, але три роки тому він перейшов цей міст простору і часу у інший світ.

Ми не були знайомі з О. Лишегою, але я добре пам'ятаю заплакані очі його мами, моєї вчительки української мови і літератури, коли у 1972 році його виключили з Львівського університету. Як значно пізніше стало відомо – за вірш, який надрукував Грицько Чубай у Самвидавці. Тоді старовинне містечко, де майже кожен знає один одного, а тим більше родину вчителів Лишегів, повнилось різними чутками і домислами про їхнього сина, який і до того ніяк не вписувався в образ правильної дитини радянських вчителів своїми незрозумілими віршами. Місто наче б то було чуже по духу, а він все повертався до нього, особливо у кризові періоди життя то із

Сибіру, то з Києва і тут творив свою дивну поезію про „Зиму в Тисмениці“, про річку Ворону і Стримбу, де риба зимою б'ється об лід, про коня, що тягне будку з хлібом. І цей образ дитинства оживає, бо всі ми, хто виросав у ті роки в Тисмениці, менші чи більші. бігли за тою будкою, щоб перестріти її ще біля пекарні, а чи вже біля самої крамниці і купити таки з будки той свіжесенький буханець за 16 копійок і половину згризти, поки дійдеш додому.

„То як же Ваші дороги перетнулись з Лишегою?“ – запитую Вірлянну. І чим більше слухаю, тим більше приходиться на думку, що вони й не могли не зустрітись. Люди, які вміють долати час і простір силою своєї думки, знаходять один одного у цьому світі по якомусь невидимому зв'язку. Вона говорить:

„Як молоду режисерку мене цікавила модерна американська поезія. Нічого подібного я не знаходила в українській поезії, окрім Павла Тичини. Пригадую, як приїхали Іван Драч і Дмитро Павличко до Нью-Йорку, і мої батьки настояли піти з ними і послухати їхню поезію. Я слухала, і думала, що то щось з минулого століття. І тут до рук потрапляє книжка поетів 1980-их років. У ній теж не було багато авангардного. Але один вірш „212“ О. Лишеги (212 – телефонний код Нью-Йорку, про що звісно, О. Лишега не знав, коли писав його).

*Так багато суперзірок, порослих очеретом.
Десь там Том Джонс
Співає про зелену-зелену траву...*

Я була у захваті. Містика. Не весь номер, тільки код 212, і дзвінок пролунав у Нью-Йорку, і Ви почули його:

*Як би я хотів пуститись знову
Тим Чумацьким Шляхом назад,
Поорати ще теплий пил.
В таку ніч
Відкриваються найбільші оперні театри...*

І я подзвонила Богданові Бойчукові, який мене завжди підштовхував до пізнання творчості українських мистців. „Ви чули про поета Олега Лешега?“ – запитую. „Так, – каже. – Маю

Вірляна Ткач – режисерка, перекладач, письменниця, керівник артгрупи „Яра“. (Фото: Архів Вірляни Ткач)

книжку, але не позичу, не проси, бо то дуже рідкісна річ. Але я тобі копію зроблю“, – потішив мене мій учитель. То було перше видання „Великого мосту“. А там вірші про коней, пацюків, які говорять, про старих гуцулок, які розмовляють з Іваном Франком. Я була така захоплена і зразу ж взялась перекладати кілька речей англійською мовою. А тоді ми почали робити вечори в Українському Інституті, потім в Українському Музею, де й понині читаємо поезію українською і англійською мовами. О. Лишега був нашим улюбленим поетом. Він, Оксана Забужко, Валеріян Підмогильний легко перекладалися на англійську мову, легко читалися. Наталка Білоцерківець. Людмила Таран. Вікторія Стах. Я також їх усіх перекладала. Тоді ж я почала робити театральні майстерні у Гарварді і постановки, використовуючи поезію, як текст. Постановки були двомовні зі студентами, які не всі добре говорили українською мовою, але поезію розуміли“.

(Закінчення на стор. 19)

Пластова Станиця Ньюарк
разом з Ланкою Батьків
запрошують Вас з ріднею і приятелями на
ПЛАСТОВИЙ БАЛЬ
в суботу, 25-го січня 2020 року

Grand Ballroom at Hanover Marriott 1401 Route 10 East, Whippany, NJ 07981

Адріана Гоцко
Роман Жаровський

Валерія Дрибушар
Михайло Книш

Вікторія Кузь
Ігор Шкварок

Віра Граб
Григорій Гавдяк

Дарина Беген
Дарій Кульчицький

Катерина Моргеун
Іван Сорока

Олена Гривнак
Валентин Бойко

Софія Мишук
Стефан Білик

Коктейль з перекусом: год. 6:00

Презентація дебютанток: год. 7:15

Опісля вечера і забава: год. 9:00

Оркестри «Темпо» і «Філадельфія Фанк Авториті»

Вступ за вечерю, забаву та коктейль з перекусом перед презентацією:
\$165 від особи, дорослі

\$125 від особи, учні та молодь до 25 літ

\$45 від особи, діти 10 літ та молодші

Місяця мусять бути заплачені до 31-го грудня 2019р.

Вступ на Забаву без вечері \$50 від особи (\$60 при дверях)

Квитки просимо замовляти у www.plastnewarkdeb.com

або звертатися до: Plast Deb 2020, c/o Alexandra Zawadiwsky, 2 Balbrook Drive, Mendham NJ 07945

email: plastnewarkdebball@gmail.com Tel: 908-448-6389

Замовлення кімнат у готелі: 800-228-9290 or 973-538-8811. Покликатися на PLAST room block rate.

ПОДОРОЖІ

Чернігівщина очима закарпатця

Олександр Гаврош

Три осінні дні тривав на Чернігівщині третій міжнародний літературний фестиваль „Литаври“, який зібрав кілька десятків літераторів із різних куточків України. Як не дивно, але навіть гості з Києва рідко з'їжджають у цей північно-східний край. Що вже казати за письменника з найзахіднішої околиці держави – за 1,200 кілометрів! Тому так придивлявся і вслухався у цей непізнаний простір.

Чернігівщина здивувала. Вона зовсім інакша, ніж Закарпаття. Здалася мовчазною і безлюдною. Хоча Чернігівська область удвічі більша за площею, але населення на 20 відс. менше – лише 1 млн мешканців. У Чернігові в будній полудень у центрі міста траплялися лише поодинокі перехожі. Ми ледве допиталися, як дістатися до готелю „Придеснянський“. Такого малолюддя я не спостерігав в жодному обласному центрі.

І водночас край дуже мальовничий – своєю суворістю, безмовністю, замисленістю. У Карпатах все яскравіше, жвавіше, швидше. А тут – сповільнено і величаво. Все пронизано історією, адже Чернігівське князівство весь час суперничало з Києвом. Ця земля випромінює енергетику колишньої величі.

Вранці перед від'їздом за п'ять хвилин через парк пройшов з готелю до Десни. Такої спокійної річки я ще не бачив. Здавалося, вона

спить і лише туман чаклує над нею. Вода настільки прозора, що видно кожен піщинку на дні. Берег абсолютно чистий, наче первозданний – і це в центрі 300-тисячного міста! Згадалися слова Павла Вольвача, якими засміченими він побачив цього літа гори на Закарпатті. Тут стає очевидним патос „Зачарованої Десни“ Олександра Довженка. Бо ця магічна ріка справді зачаровує. Це щось зовсім відмінне від гірських гомінливих потічків – і водночас привабливе та рідне.

Я з нетерпінням очікував на зустріч із Ніжином. Адже першими директорами тутешньої гімназії вищих наук, де вчилися Микола Гоголь і Євген Гребінка, були саме закарпатці – Василь Кукольник та Іван Орлай. Причому обидва, подекуди, закінчили життя самогубством.

Ніжин нашпигований історією, як і вся Чернігівщина. 70-тисячне місто має чудові архітектурні пам'ятки, ландшафтні куточки, пам'ятники, цілу громаду видатних людей.

Коли ми гуляли осіннім Ніжином, на Гоголівській вулиці розпочався традиційний ніжинський ярмарок, відомий ще з гімназійних часів Миколи Яновського-Гоголя. Цікаво, що було і кілька яток з написами – закарпатські сири чи вино.

Чудовий у місті й пам'ятник Гоголеві, споруджений ще півтори століття тому. Кажуть, перший літе-

атурний монумент в Російській імперії. Нині зводять значно гірші пам'ятники, ніж колись. Мабуть, через те, що потребують їх безміру, а, отже, чимало посередностей пробивають свої роботи. На жаль, на Закарпатті з пам'ятниками – справжнє горе. Майже нема досконалих робіт, до яких би не було претензій. А скільки поставлено відвертих халтур! Натомість у Ніжині сподобався і пам'ятник князеві Олександрові Безбородькові, який заснував гімназію вищих наук. І мореплавець Юрієв Лисянському, що перший з російської флотії здійснив навколосвітню подорож.

Неймовірно мальовниче селище Седнів ще більше причепурилося у погожі дні золотої осені. Не дивно, що саме тут розташовується відомий будинок творчості спілки художників. Седнів малювали найзнаменитіші мистці, а закарпатець Дмитро Кремін'я написав про нього чудового вірша.

Тут найвища в Україні дерев'яна козацька церква, де знімали політ мертвої панночки у фільмі „Вій“.

Середня школа для півтори сотні учнів, нещодавно збудована у формі велетенського палацу з колонами, запущена садиба Лизогубів, приятелів Тараса Шевченка, в якій нарешті кілька років тому відкрили музей, їхній розкішний парк з чудовими скульптурами – братів-власників Іллі та Андрія Лизогубів, байкаря Леоніда Глібова, Аркадія Казки, місцевого літератора, замученого більшовиками в 1929 році.

Саме тут народився шедевр „Стоїть гора високая, попід горою гай“, що з легкого пера Леоніда Глібова, який гостював у Лизогубів, згодом став народною піснею. Справді краєвид з цього урвища, де внизу „під гаєм в'ється річечка“, „як скло, вона блищить“, неймовірний. І жодне фото чи відео не передасть цієї краси, побаченої людськими очима.

Седнів – дуже крихітний. Щось із 1,000 мешканців. На жаль, ще чимало тут запустіння. Садиба Лизогубів, яка мала би стати загальнонаціональною пам'яткою, виглядає нині як спорожня конюшня. Середня школа її виєк-

сплуатувала до краю. Все це рудименти бездержавности та нерозуміння значення культури як основи національної ідентичности.

Але є й позитивні зміни. Сім років тому відкрили показну нову школу, хоча тинькування фасаду вже й тут осипається. До речі, натхненником цього грандіозного спорудження був сумновідомий „регіонал“ Михайло Чечетов, який після Революції гідности здійснив самогубство. Нині це найбільша і наймодерніша споруда у Седневі.

Завдяки пленерам скульпторів з'явилися у містечку чудові пам'ятники. Триває ремонт творчої бази художників. Так що рух уперед є, але дуже повільний як на 30 років власної держави. У Польщі, Росії чи навіть Білорусі тут вже все блищало, як нова копія.

Хоча загалом Чернігівщина виглядає значно доглянутішою, ніж Закарпаття. Рівненські дороги, чистенько, відсутність товкотнечі робить цей край привабливим для поціновувача розміреного плинного життя.

Ясна річ, що Київ відіграє для сусідніх регіонів роль „пилососа“, який потужно висмоктує людський та творчий ресурс. Дві години за 130 грн. – і ви в столиці. Для чернігівців поїхати до Києва, як для ужгородців – до Хуста, від якого ще стільки ж до межі області з Івано-Франківщиною.

Тому й десятки, а то й сотні тисяч чернігівців стали киянами. Відповідно, в самій області значно менше залишилося креативних людей, які швидко знаходять себе в столиці, де сконцентровані основні фінансові та культурні потоки. Чернігів на тлі постійної еміграції складає враження сонної провінції. На Закарпатті через значну віддаленість від Києва – 16 годин потягом! – краща ситуація, хоча творча молодь і тут потрохи втікає у світи.

Три жовтневі дні дали уяву про північно-східну Україну. Регіон цікавий, самобутній і, попри все, український, бо тут національний струмінь тягнеться з правіків минувшини.

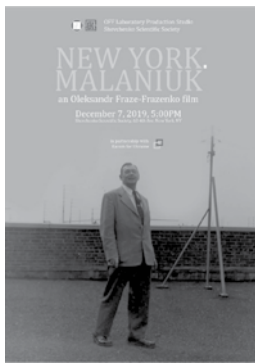
Ужгород-Чернігів

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці

запрошує на прем'єру фільму
Олександра Фразе-Фразенка
про видатного українського поета
Євгена Маланюка
(1897-1968)

«**Нью-Йорк. Маланюк**»
(2019)

У фільмі реконструйовано нью-йоркський період Маланюка. Чим були ці роки для поета? Як він жив, про що писав і кого любив? Власне про це розмірковують Богдан Рубчак, Богдан Бойчук, Юрій Тарнавський, Григорій Грабович, Василь Махно, Юрій Андрухович, Тамара Скрипка та Анна Процик. У кінострічці вперше використано унікальні аудіо-записи авторського читання Євгена Маланюка з нью-йоркських та нью-джерзійських українських архівів.

У суботу, 7 грудня 2019 року,
о 5-ій годині по пол.
в будинку НТШ
63 Fourth Ave (між 9-ою і 10-ою вулицями)
New York, NY 10003

ХРИСТИНА БРОДИН
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
CHRISTINE BRODYN
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
187 Henshaw Ave.
Springfield, NJ 07081
Tel.: 973-376-1347

ОКСАНА СТАНЬКО
Ліцензований продавець
Страховання Життя
OKSANA STANKO
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
32 Peachtree Rd.
Basking Ridge, NJ 07920
Tel.: 908-872-2192; email: stankouna@optimum.net

DNIPRO LLC.

ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ ТА КОНТЕЙНЕРИ В УКРАЇНУ

- Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
- Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
- Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ
645 W. 1st Ave.
Tel.: (908) 241-2190
(888) 336-4776

CLIFTON, NJ
565 Clifton Ave
Tel.: (973) 916-1543

PHILADELPHIA, PA
1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: (215) 969-4986
(215) 728-6040

День Пам'яті...

(Закінчення зі стор. 8)

і перекладачем Василем Гренджою-Донським. У наші часи вона вперше пролунала у лютому 2014 року, під час реквієму за загиблими учасниками Революції Гідності, і відтоді стала неофіційним гімном, який співають за загиблими під час війни на сході України.

Дзвінко лунали карбовані звуки горну у виконанні горниста військової оркестри. Ця мелодія „Останнє послання“ („Last Post“) часто звучить на військових похоронних процесіях. Вона є символом того, що полегли вояки нині спочивають з миром. Адже раніше звуки горну, зазвичай, повідомляли про повернення військових до казарм і відхід до сну.

Замовкла остання нота і присутні хвилиною мовчання вшанували пам'ять тих, хто ціною свого життя відстояв право на життя і свободу своїх співгромадян.

Зі вступним словом до присутніх звернувся очільник Української Стрілецької Громади Канади, голова організаційного комітету з відзначення Дня Пам'яті, ветеран, капітан Андрій Соханівський. Він коротко зупинився на історичному тлі, пов'язаному з традицією відзначення Дня Пам'яті.

День Пам'яті вперше відзначався рівно 100 років тому в усіх країнах Британської Співдружності. Він ознаменував завершення Першої світової 11 листопада 1918 року, об 11-й год. 11-го дня 11-го місяця. Тому кожного року в цей час канадці зупиняються на дві хвилини тиші в пам'ять про всіх чоловіків і жінок, які служили і продовжують служити Канаді в часи всіх воєн, конфліктів і в мирний час. Серед них навіки вкарбовані в пам'ять імена канадців

українського походження.

Серед тих, хто прийшов до Меморіалу, були нащадки перших українських поселенців. Саме вони, вихідці з земель Австро-Угорщини, мешканці Західної Канади, на початку Першої світової війни масово записувалися добровольцями в канадську армію. Вважається, що майже кожен десятий канадський ветеран Першої світової війни мав українське походження.

В часи Другої світової війни в канадському війську служили 1.1 млн. осіб, з них понад 45 тис. загинули. І серед них теж було чимало канадців українського походження.

Вдячним словом згадав також А. Соханівський воїнів УПА, першої Української Національної Армії, інших учасників національно-визвольних змагань. Нагадав, що вже п'ятий рік на сході України точиться українсько-російська війна. Нинішня епоха породила нових українських героїв. І перед ними вдячно схиляють голови українці Канади.

Розпочалася урочиста церемонія покладання вінків до Стели Пам'яті. В ній взяли участь член Федерального парламенту Іван Бейкер, член Провінційного парламенту Кінга Сурма, член уряду міста Торонто Стефан Голідей, виконувач обов'язків Генерального консула України в Канаді Святослав Кавецький, радник з питань оборони полковник Віктор Сіромаха, Президент Світового Конгресу Українців Павло Грод, Президент Конгресу Українців Канади (КУК) Олександра Хичій, Віцепрезидент КУК провінції Онтаріо Богдан Ключас, Президент КУК Відділ Торонто Тарас Багрій, Президент Канадської Асоціації кримських татар Рустем Ірсай, представники Збройних Сил Канади, ветеранських груп і складових органі-

зації КУК відділ Торонто.

Чоловічий хор Української Капелі Бандуристів виконав пісню „Чуєш, брате мій“. До мікрофону вийшов Ростислав Пронь, член МУНО осередок Торонто Захід, і почав декламувати українською мовою вірш „В полях фламандських“ у перекладі Оксани Самари, яка перемогла у конкурсі на найкращий переклад цього вірша, проведений у 2015 році Українським інститутом національної пам'яті та Посольством Канади в Україні.

Цей вірш написав під час Першої світової війни підполковник канадської армії, військово-польовий хірург Джон МакКрей, коли він поховав свого бойового товариша, полеглого в Другій битві при Іпрі (Бельгія). Там німецька армія вперше використала хемічну зброю, розпорошивши тисячі бальонів отруйного газу. Канадські позиції були атаковані за допомогою хлору 22 квітня 1915 року, але бійці два тижні тримали оборону й утримували позиції. Сотні могил канадських солдатів вирости посеред поля, засіяного квітами червоного маку. Саме в цьому вірші вперше згадані чер-

вони маки, що стали пізніше символом Дня Пам'яті, а також символом жертв двох світових воєн, а зрештою жертв всіх військових конфліктів.

Що ж стосується українців, то вони здавна вважали, що маки цвітуть там, де була пролита козацька кров, тому ця квітка теж була символом скорботи за полеглими героями.

У своєму завершальному слові Президент КУК Торонто Т. Багрій ще раз підкреслив важливість вшанування пам'яті про тих, кому ми завдячуємо миром і спокоєм. Він подякував всім присутнім за участь в урочистостях, високо оцінив вклад членів організаційного комітету з відзначення Дня Пам'яті – капітана А. Соханівського, Юрія Сергійчука, Лесі Винницької, майора Марка Головатого, Надії Прокопів, Лілі Гордієнко і всіх, хто долучився до цього заходу. Прозвучали гімни України і Канади.

На завершення ветерани подарували юним учасникам урочистостей пам'ятні відзначки. І ця присутність молоді на Дні Пам'яті – міцна запорука того, що пам'ять матиме продовження у віках.

Заняття у грудні 2019 р. в Українському Музею

УКРАЇНСЬКІ РІЗДВЯНІ ТРАДИЦІЇ

субота, 7 грудня – ВСІ МІСЦЯ ЗАЙНЯТІ. РЕЄСТРАЦІЯ ЗАКРИТА
Заняття для дорослих і молоді від 16 років. Учасники ознайомляться з українськими різдвяними традиціями та практично навчаться пекти калачі і книші. На курс можуть зголошуватися дорослі та студенти від 16 років.

ПРИКРАСИ НА ЯЛИНКУ

субота, 14 грудня, 2:00 – 4:00 по пол.
неділя, 15 грудня, 11:00 ранку – 1:00 по пол. або 2:00 – 4:00 по пол.
Діти і дорослі матимуть нагоду навчитися робити традиційні прикраси на ялинку з намистин, горіхів, кольорових стрічок і паперу. Плата за навчання: дорослі – 15 дол.; студенти віком від 12 років і сеньйори – 10 дол.; діти від 7 до 12 років – 5 дол.; члени Музею дістають знижку 10%.
Просимо зголоситися телефонічно заздалегідь: 212-228-0110.

 New York State Council on the Arts with the support of Governor Andrew M. Cuomo and the New York State Legislature.
 This program is supported, in part, by public funds from the New York City Department of Cultural Affairs, in partnership with the City Council.

 УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
222 East 6th Street
New York, NY 10003
212.228.0110
www.ukrainianmuseum.org

Години музею:
від середи до неділі
11:30 – 5:00

РІЗДВЯНИЙ В Українському Музеї

БАЗАР

7 і 8 грудня 2019 р.
11:00 – 5:00 год.

- Надзвичайна нагода купити:
- різдвяні картки
 - унікальні прикраси на ялинку
 - ювелірні вироби
 - книжки
 - вишивки
 - кераміку, різьблені вироби
 - мистецькі твори
 - домашнє печиво
 - ... і багато дечого іншого!

Базар зорганізовано добровольцями УМ, які сходяться щосередини

 УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
222 East 6th Street
New York, NY 10003
212.228.0110
www.ukrainianmuseum.org

Години музею:
від середи до неділі
11:30 – 5:00

Товариство Українських Інженерів Америки
Українське Лікарське Товариство Північної Америки
Український Інститут Америки

широ запрошують Вас на
традиційне святкування різдвяної

ЯЛИНКИ

з перекусом, напитками
та мистецькою програмою у виконанні
Учасників гурту - "ПРОМІНЬ"

в суботу, 14-го грудня 2019 р.

(двері відкриті о год. 7:00 вечора, програма починається о год. 7:30 вечора)

в Українському Інституті Америки
2 East 79th Street, Нью Йорк

Вступ: \$45, студенти і емерити \$35

просимо витисувати чеки на „Ukrainian Engineers Society of America“

за інформацією просимо звертатися до (347) 301-1612

VARSHAVSKY MONUMENTS

862-812-7086

E-mail: VarshavskyMonuments@gmail.com

ПАМ'ЯТНИКИ — МАВЗОЛЕЇ

Великий вибір граніту
Індивідуальний дизайн
Гравірування на граніті
Керамічні фотографії на пам'ятники

Замовлення, виготовлення і встановлення в штатах NJ/NY/PA

ДАРУНКИ ПІД ЯЛИНКУ З УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

- книжки про мистецтво
- прекрасно ілюстровані казки з України
- каталоги • різьба
- святочні картки • плякати
- прикраси на ялинку
- ювелірні вироби
- дереворізи
- офорти • картини

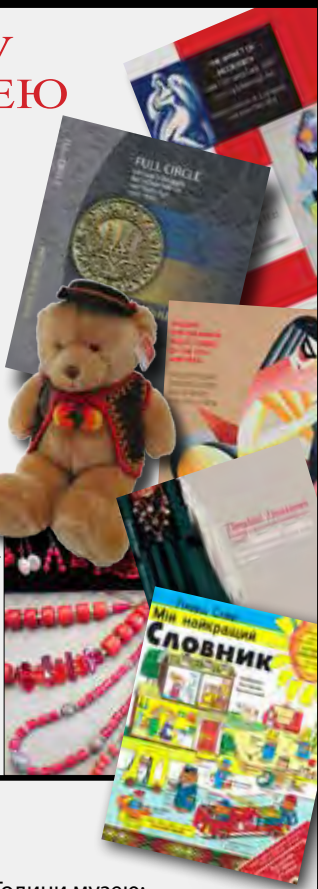
Чудові каталоги виставок – це надзвичайні подарунки!

ІМПУЛЬС МОДЕРНОСТІ.
Українське мистецтво кінця XIX – початку XX ст. Щедрий дар д-ра Юрія Рибачка та Анни Ортинської

УКРАЇНСЬКЕ КОЛО: До сторіччя визвольних змагань, 1917-1921 рр.

ВСЕВІЧНІ СКАРБИ. Новопридбаний народний одяг і текстиль

Купуйте в музейній крамничці або через вебсторінку:
www.ukrainianmuseum.org/shop

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

222 East 6th Street
New York, NY 10003
Tel: 212.228.0110 Fax: 212.228.1947
info@ukrainianmuseum.org
www.ukrainianmuseum.org

Години музею:
від середи до неділі
11:30 – 5:00

Наталка Землюкіна представляє студентам газету „Свобода“. (Фото: Олександр Костирко)

Редактор „Свободи“...

(Закінчення зі стор. 14)

А 31 жовтня відбулась зустріч Л. Хмельковського в Музеї „Кобзаря“, на якій він представив свої нові книжки „Агата. Із життя Тараса Шевченка на засланні“ і „Зірка на ім'я Фелікс“. Свого часу Л. Хмельковський відвідав Форт Шевченка (колишнє Новопетрівське укріплення) на Мангішлаку, де був на засланні Т. Шевченка й був зворушений романтичними взаєминами поета з киянкою Агатою Усковою. Про це він написав радіоп'єсу, яку поставили артисти Черкаського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка (режисер Валерій Слюсар). На зустрічі в музеї прозвучав запис вистави й присутні оплесками вітали Заслужену артистку України Тетяну Крижанівську, яка у виставі зіграла роль Агати, і звукорежисера Тетяну Черевішню, яка виконала мистецький монтаж вистави.

Директорка музею Ольга Шарапа розповіла про творчі зв'язки з тижневиком „Свобода“ та нову книжку гостя, у якій викладе-

но історію життя його передчасно померлого сина – активного учасника революційних подій в Україні.

Зворушила гостей публікація „Свободи“ до 30-річчя Народного Руху України, заснування місцевого осередку якого відбулося у цій же залі, а учасники тієї події прийшли на зустріч.

Слово про...

(Закінчення зі стор. 14)

тенденція: державність – швидше виняток, втрата державності – закономірність. Наприкінці XX ст. у нас з'явився черговий шанс. Для мене особисто це час великих можливостей і ще більших втрат: відповідальність за квола та недорозвинену державу лежить на сумлінні національних еліт, які виявилися нездатними та нездібними виконати свою історичну місію. Україні пощастило в одному: в неї є українці. І я в них вірю!

Сьогодні перед нами новий світанок, здобутий великою кров'ю та гіркими сльозами, час будувати та творити, час боротися та не здаватися, час спільно мріяти про нову Україну – землю свободи та людської гідності, простір надії.

Не прогайнуймо!“

Л. Каденюк писав: „Гордість за Україну і велич нашої держави – в

її історії, в її народів. Україна космічна держава не завдяки, а всупереч реаліям української дійсності. Талановитість української молоді викликає захоплення і є гарантом щасливого майбутнього України. Найвищим Законом України, ототожненим з нашою національною ідеєю, має бути добробут українців. Те, що відбувається у світі, – війни, теракти, нищення екології, економічні кризи – викликає тривогу за наше майбутнє. Людство повинно терміново змінити концепцію існування на своїй унікальній у Всесвіті планеті Земля. Війна Росії проти України та її взаємовідносини протягом багатьох років свідчать про те, що ми ніколи не були братами і ніяких кровних зв'язків бути не могло“.

У 2016 році колекція рукописів експонувалась на виставці „Слова Незалежності“, а у 2018 році деякі документи виставлялися на виставці „Левко Лук'яненко. З вірою в незалежність України“.

UKRAINIAN SISTERS

THE BEST CARE FOR YOU OR FAMILY MEMBER

24 hours and 7 days per week services

- Compassion
- Kindness
- Responsibility

Ukrainian - American homecare agency
631-764-5388
631-727-2880
Ukrsistersag@gmail.com

АРКА

Вишиванки, хустки, нитки, тканина до вишивання, рушники, коралі, пояси, кераміка, різьба

89 East 2nd St., New York, NY 10009

Tel.: 212-473-3550

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS

Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА

Our services are available

anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами на цвинтарі в С. Бавнд Бруку і перенесенням тлінних останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)

UNION, NJ 07083

908-964-4222 • 973-375-5555

www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами

в **BRONX, BROOKLYN,**

NEW YORK і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор

Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N. Y. 10009

(212) 674-2568

Провід 5-го куреня Уладу Старших Пластунів
і 20-го куреня Уладу Пластових Сеніорів
ОРДЕН ХРЕСТОНОСЦІВ

ділиться сумною вісткою,
що 20 листопада 2019 року відійшов у Вічність

пл. сен. довіря

св. п. Ігор Шуст

лицар „Зайнятий“

колишній Майстер Ордену Хрестоносців,
довголітній Пластовий провідник
визначний громадський діяч.

В імені Ордену складаємо горем прибитій Родині
наші найглибші співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

З Хрестом і Мечем!

Oblast Memorials

PO Box 746, Chester, NY 10918

845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/CT/PA
З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ

~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ

НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ
У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРТИ ВАШ ПРОЄКТ.

Вірляна Ткач...

(Закінчення зі стор. 15)

Що мало бути в тій поезії тако-го, щоб вона вписувалась в модер-ний американський світ?

Це поезія, яку можна легко сприй-мати через образи. Як у Шевченка „І небо невміте“. Як у Тичини. Його збірка „Замість сонетів і октав“, вза-галі, найбільш радикальна річ ХХ ст. В кожному образі драматичний хід. Як у Сергія Жадана, з яким я співпрацюю і перекладаю його пое-зію з 2002 року. (Подає мені нову ще зі запахом фарби книжку поезій С. Жадана англійською мовою.)

І як у Лишеги, у якого образи дуже сильні. Його модернізм в тому, що глибокі речі він описує про-сто. Він творить образи, які є дуже видимі.

Це наші сучасники, їх модернізм – як проекція часу нової епохи, у якій живемо, Але Ви говорите про модернізм Шевченка, це що?

Коли я переклала Шевченкове „Послання“ і дала почитати відомо-му афроамериканському акторові Андре де Шілдсові, він сказав: „Це про нас, про мій народ“. Разом із відомою афроамериканською пись-менницею Вандою Фіпс, яка також захоплена поезією нашого великого поета, ми переклали декілька творів Шевченка. І вони звучать тут.

Завдяки такій Вашій співпра-ці американський глядач пізнає українську культуру, яка через окупацію Москвою була цілі століття у тіні?

Я співпрацюю з багатьма амери-канськими акторами, мистцями. Стараюсь залучити їх і до участі у наших постановках, які в осно-вному є двомовні. Джеремі Тар-ді, наприклад грав у нас Лукаша у „Лісовій пісні“ за твором Лесі Укра-їнки. З Мавкою вони дуже різні і в тому, що він чорний, вона біла. Вони, справді, з двох світів. Це під-силює образ. А така співпраця роз-ширює коло наших глядачів, котрі у такий спосіб пізнають творчість українських письменників.

То і Леся Українка, як модер-ністка, була представлена на сцені ЛяМаМи?

Звісно. На прикладі цієї поста-новки найлегше може пояснити, що значить простір для виходу поза твір. Отож, з Лесиної „Лісової пі-сні“ ми вибрали тільки кілька сцен. І серед іншого – образ лісу, який говорить. Але у самому творі Лесі Українки нема тексту: що, саме ліс говорить. Тоді я знайшла американ-ські вірші про ліс, де ця мова озву-чена і додала їх.

Розширення просторових і часових рамок – свобода, свій творчий вихід, так би мовити, у відкритий космос – це стиль режи-серки Вірляни Ткач?

Ще коли я ставила звичай-ні п'єси, і десь шукала свою нішу шляхом проб і помилок, я запита-ла себе, що я роблю? Я не люблю п'єс, обмежених до кухні чи кімна-ти, де двоє чи троє сидять і наріка-ють на своїх мам. То безнадійно, і то мене цілковито не цікавило. Я хоті-ла робити постановки про Курба-са, Тичину, у яких якраз є той вихід поза час і простір. Але нічого тако-го написано не було. Я ж не пишу п'єси. Я вмю їх ставити. Мені подо-бається робити сцени не з драма-тичного матеріалу, в якому нам з акторами легко імпровізувати. До речі, „Лісова пісня“ єдина, поста-

Вистава „Скіфські камені“. Дві мами – українська і киргизька – і дві дочки. У ролях – Ніна і Тоня Матвієнко та артисти киргизького театру Ер Тоштук Генджигу Сатібалдієва і Айнура Качкінбек-киз. (Фото: Архів Вірляни Ткач)

новка, яку ми з групою „Яра“ зро-били у театрі ЛяМаМа саме за сце-нарієм п'єси.

І як же цілою драматичною п'єсою стає не драматичний мате-ріал, а просто поезія, як напри-клад, вірші Лишеги?

У „Вороні“ чи у „Лебеді“ Лише-ги своя драма є. Її треба було тіль-ки розвинути, що було дуже ціка-во і для мене і для Лишеги. Якось Олег дав мені почитати свої ран-ні вірші. Серед них була поезія на дві строфи „Міст снів“, у якій герої у сні зустрічають Шекспіра, розмов-ляють з ним, але не впізнають його. Тоді я якраз співпрацювала з кир-гизьким театром, ми разом пере-клали вірш на киргизьку мову і зро-били за цим віршем п'єсу „Міст снів“. Тут був безмежний простір для фантазії. Діти, які ведуть ці роз-мови з Шекспіром на мості весело-щів, кажуть, що він „не розуміє тра-гічності наших літ“. Це був третій твір Лишеги у моїй постановці.

А першим був „Лебідь“? Як він знайшов дорогу до Вашого театру?

Я натрапила на цей вірш у жур-налі „Сучасність“ і настільки була захоплена, що одразу ж перекла-ла на англійську мову, бо дуже хоті-ла зробити постановку за цим пое-тичним твором. До нашої майстерні того року я запросила на роль Лебе-дя Олега Драча. Олег зіграв дуже добре. Але тоді він був ще моло-дим. Якби він тепер грав, то був би справжнім. Бо „Лебідь“ – це про людину, душа якої сповнена мудрі-стю Вічності. Якраз у цей час ціл-ком випадково прочитала в інтер-неті інформацію про театр буря-тів. Ми сконтактували, і я поча-ла вивчати цей дуже самобутній етнос, їхній фолкльор, їхні легенди. Одна з найвідоміших легенд була про Матір-Лебедицю. І тут, якраз „Лебідь“ Лишеги дуже підходив до нашої спільної з бурятським теа-тром постановки „Віртуальні душі“.

Лишега був в Бурятії у вій-ську, куди його відправили після виключення з університету. Вчи-телював там, і мабуть теж знав чи чув про цю легенду. Чи ця сто-рінка в його біографії, була тою ниточкою, що поєднала їх у п'єсі?

Ні, цілком, ні. Я дізналась про те, що він був у Бурятії вже після того, як зробила п'єсу і чисто випадко-во. Збираюсь я з виставою в Буря-тію. Моя мама плаче, бо їду в Сибір. (Сміється). Я вже на валізах і тут майже перед самим виїздом на летовище, телефонує Сергій Про-скурня, який щойно приземлився і запитує, де б міг зупинитися в укра-їнському селі. Кажу, швидше підїж-дай, передам ключі від своєї квар-тири. Майже на порозі перепитую його, чи безпечно їхати в Сибір? Він запевняє, що так. І mimoхідь кажу,

що їду туди з театром з постанов-кою за твором Лишеги „Лебідь“. А він мені: „А ти знаєш, що Лише-га був в Бурятії?“. Ця новина мене приголомшила. Я зробила п'єсу про бурятів, використала великі части-ни „Лебідя“ і ніколи не знала про те, що між ним і їх світом є якийсь зв'язок.

Все відбувалось на підсвідомо-му рівні...

Якось так. Я обрала Бурятський театр, бо він унікальний – єдиний такий у світі. Захоплена тими над-звичайно цікавими людьми, що відкрили для мене незнаний пласт культури, яку зберегла їх тисячоліт-ня історія. Перший раз я ціле літо записувала їх. Ми збрали разом дуже багато матеріалу і співпра-цювали цілих сім років. То було неймовірно. Цілком інший світ. А у „Лебедях“ Лишеги, йдеться про людину, яка вмела бачити цей світ з іншого боку.

Поєднання поезії українсько-го поета-модерніста і традиційної культури народу на другому кінці світу. Рок група і фолкльор – різні культури і різні світи – такий контраст, це також режисерський стиль Вірляни Ткач?

Для мене це цілком природні речі. Бо я виросла в такому середови-щі, де співіснують і розвиваються різні культури. Тому не бачу нічо-го особливого, щоб разом з буря-тським театром в одній із вистав взя-ла участь і група „Гоголь Борделло“ під керівництвом Юджина Гудза. Завдяки такому поєднанню у нас вийшла ціла опера у ЛяМаМи. То був його дебют у нашому театрі. Він тут починав. А нині його група „Гоголь Борделло“ – одна з найбільш попу-лярних рок-груп в Америці. Ми зробили і дуже смішну комедійну постановку „Коло“ про бурятські традиції, Вони просили: „А давай, щось веселіше, бо то все надто сум-но“. Юджин теж українець.

Тобто, освячення на успіх групи „Гоголь Борделло“ розпочалося з ЛяМаМи?

Сподіваюсь, що так. Тому ми і далі добре співпрацюємо. Особли-во, надійна допомога Юджина Гудза зараз, коли готуємось до відзначен-ня 30-ліття театральної групи „Яра“.

Окрім сучасного мистецтва, майже у кожній Вашій п'єсі є звер-нення до традиційних народних джерел, використання автентич-них творів. Як Ви їх знаходите у великому Нью-Йорку?

Звісно не в Нью-Йорку. А кожно-го разу їдемо в експедицію у відда-лені села і записуємо речі, які про-сто зникають. Ось тут (показує світ-лини в альбомі) ми з Мар'яною Садовською працювали над відтво-ренням автентичної нашої україн-

ської Маланки. Ми зробили її на основі унікальних записів з При-карпаття і Кривчиківки. У п'єсі були задіяні і українці, і американці різ-них походжень, і японці, і цигани. А тут разом з кримськими татара-ми ми співали Купала. Таких тради-ційних записів, яких ми збрали, в Україні, у містах давно не чули.

А це я поїхала в Киргизтан. Роби-ла виставу зі студентами Киргизь-кого театрального університе-ту. До речі, то була одна з найкра-щих вистав, що я зробила. Сиди-мо з акторами Генджи і Айнурою, обговорюємо наші подальші пляни, і я пропоную поїхати ще щось запи-сати у їхніх аулах. А вони: „Того вже не знайдемо, того вже нема“. А тоді Генджи каже: „Традиційна культура цілковито у нас зникає“. Я сідаю на літак. Лечу в Київ. Сиджу на кухні у Ніни Матвієнко. І ми маємо ту саму розмову. „Зникає традиційна куль-тура“, – каже вона.

Осмилення цих розмов спонука-ло мене зробити виставу „Скіфські камені“. У ній дві мами – українська і киргизька зі своїми доньками. І кож-на хоче передати своїй щось таке, що є не знищеним, традиційним для того народу. А доньки думають тільки про місто, місто... І ні одну, ні другу зовсім не цікавлять народні традиції, споконвічні цінності. Тоді ми вжили дуже цікаву річ. Якраз було перекладено найстарший літе-ратурний твір „Шумерський епос“ про те, як Інана йде у підземелля шукати когось. Вона стукає у ту бра-му і кожен раз мусить щось віддати, щоб її пропустили. І ці дві доньки – наші героїні, ідуть у місто, спочат-ку втрачають свої традиційні костю-ми, тоді пісні. А в кінці вони втрача-ють мову і залишаються, як скитські камені – гарні, але ми не можемо з ними говорити.

В Киргизії, до речі, такі самі скит-ські баби стоять. Але там звучать балби – воїни. Наші теж, насправ-ді – воїни. В кінці вистави україн-ська мама (Ніна Матвієнко) і кир-гизька мама (Генджи) передають свої мрії-сни про майбутнє донькам (Тоня Матвієнко тоді також уперше була на великій сцені – в ролі донь-ки). Два роки ми працювали над цією постановкою. Два етноси. Різ-ні культури. Але мрії в обидвох мам однакові – передати донькам те, що робить їхні душі унікальними.

Ця невидима субстанція „душа“ у ваших п'єсах дуже часто постає у цілком видимому образі.

У виставі „Летить біла птиця“ ми також мали частинки із тво-ру „Лебідь“ У нашому поетично-му вечорі, одного разу, брав участь автор – Олег Лишега. Він, власне читав текст. Якраз був у Нью-Йорку по програмі Фулбрайт. І ми разом на сцені намагались передати ці пошуки і тривоги душі. Поезія Лишеги – вона про вічність. Вона цілісна, тому й легка для інтерпре-тації в контексті найбільших цін-ностей – таємниці життя і смер-ті, любові і ненависті... У „Воро-ні“ йдеться про звільнення душі від страху перед смертю. У цьому пере-ході вона знову вільна, як той птах, що прилетів і спочатку лякав двох друзів, а в кінці, той мудрий птах відпочиває у них на грядках.

О. Лишега сказав, що „Ворон“ – це мелодрама, у найкращому і бук-вальному розумінні цього слова. „Це дійство, покладене, накладене на музику. Не зовсім театр. Щось краще. Живий сон“.

Його сни віщі:

„Ми не пропадем у цьому світі!
Ніколи, ніколи“.

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

2.02% APY*

**Ваші заощадження зростають
на Money Market рахунках!**

*Обслуговуємо членів кредитівки та українську
групаду з 1951 року!!*

*Пропонуємо кредити, депозити та картки Visa
за найкращими відсотковими ставками!*

**APY-Annual Percentage Yield is calculated on the assumption that dividends remain on deposit.
Interest compounded daily, posted monthly. Minimum to open and maintain MMA is \$2,500.00.
Up to six withdrawals per month allowed. Minimal withdrawal amount—\$500.
Rates are effective 8/21/2019 and are subject to change.*

MAIN OFFICE:

108 Second Ave
New York, NY 10003
Tel: (212) 473-7310
Fax: (212) 473-3251

ASTORIA:

32-01 31st Street
Astoria, NY 11106
Tel: (718) 626-0506
Fax: (718) 626-0458

LINDENHURST:

226 N 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: (631) 867-5990
Fax: (631) 867-5989

UNIONDALE:

226 Uniondale Ave
Uniondale, NY 11553
Tel: (516) 565-2393
Fax: (516) 565-2097

KERHONKSON:

6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: (845) 626-2938
Fax: (845) 626-8636

Toll Free (888) SELF-REL

Email: Info@selfreliancenyc.org

Website: www.selfreliancenyc.org